

Idilični posnetek je bil napravljen pred dnevi v neposredni bližini Bresta; žito bo kmalu zrelo za žetev.

35 LET VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

TITO POVABLJEN V DRAŽGOŠE

22. julija, na dan vstaje slovenskega naroda bo v Dražgošah osrednja republiška slovesnost, na kateri bodo odkrili 16 m visok in več kot 100 ton težak spomenik, ki bo posvečen eni največjih partizanskih bitk, ki je močno odjeknila celo v Hitlerjevem vrhovnem štabu v Berlinu.

Odkritje spomenika, predvsem pa proslava v celoti bosta simbolizirala tudi boj gorenjskih in slovenskih partizanov. Spomenik, ki bo izdelan 15. julija, je delo skupine avtorjev: Kobeta, Šubica in Batiča, veljal pa bo okrog pol stane milijarde. Zidalna dela opravlja gradbeno podjetje „Tehnik“ iz Skofje Loke, kovinska dela podjetje iz Ljubljane. Republiški odbor za proslavo, katerega člani so poleg drugih tudi Sergej Kraigher, Lidija Šentjura, Andrej Marinc, Vida Tomšič, dr. Marjan Brečelj, Mitja Ribičič, Vinko Hafner, Janko Rudolf, Lado Ambrožič in Miha Marinko, se je enotno odločil, da za prireditev, na kateri pričakujejo okrog 15.000 ljudi, po-

sebnih vabil ne bodo pošiljali. Edina izjema bo vabilo predsedniku republike maršalu Titu.

Letošnja proslava bo združena tudi z osmo obletnico srečanja gorenjskih aktivistov in z odhodom pohodne brigade „Po poteh AVNOJ“. Slavnostni govornik na proslavi bo Sergej Kraigher, predsednik predsedstva SR Slovenije, v kulturnem delu programa pa bodo sodelovali domačini z združenimi pevskimi zbori in gledališniki Gorenjske ter ljubljanska godba milice. Scenarij za ta del proslave pripravlja Ivan Jan, avtor lani izšle knjige o Dražgoški bitki. Epopeja bitke pa bo poleg Janove knjige in spominka ob dnevu vstaje — na katerega je bilo treba čakati več kot 30 let — dobila še dva trajna spomenika, in sicer TV nadaljevanje, ki jo bo režiral mladi režiser Tone Tomašič ter celovečerni igrani film o herojih iz Cankarjevega bataljona, ki ga bo režiral veteran slovenskega in jugoslovanskega filma France Štiglic.

L. S. D.

Podpiramo zahteve naših koroških rojakov

PROTESTNO ZBOROVANJE

Petnajstega junija se je več tisoč študentov, dijakov in delavcev zbralo na protestnem zborovanju v študentskem naselju. S transparenti in glasnimi parolami so zahtevali nresničitev sedmega člena avstrijske državne pogodbe. Po zborovanju so se napotili pred avstrijski konzulat in predali konzularnim predstavnikom pismo z zahtevo, da ga posreduje avstrijski zvezni vladi. V pismu so prav tako izrazili ostro nasprotovanje sklepu avstrijske vlade o presretanju posebne vrste.

ANDREJ SELAN

4. JULIJ — DAN BORCA — DAN BRATSTVA IN ENOTNOSTI VSEH NARODOV IN NARODNOSTI NAŠE SAMOUPRAVNE SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

Ob 4. juliju — dnevu borca se vsako leto s ponosom spominjamo dneva velike in pogumne odločitve vseh narodov Jugoslavije, da v času največje vojaške moči fašističnih okupatorjev, samozavestno sprejmejo ponosno, vendar težko pot — pot neizprosne borbe za svojo socialno in nacionalno osvoboditev. Taka pogumna odločitev narodov na Balkanu v tem času, ko je večina narodov v Evropi že klonila pod vojaškim škornjem fašističnih okupatorjev, je pomenila za marsikoga v Evropi nerazumljivo dejanje, bila pa je, kar zgodovina vedno znova dokazuje, edina pravilna pot, ki je v novejši zgodovini marsikateremu narodu v borbi za lastno osvoboditev služila kot vzrok in način, kako narod, ki se bori, ne more nikoli umreti in mora zmagati.

4. julija 1941 je bil na pobudo generalnega sekretarja KPJ tov. Tita v hiši Vladimirja Ribnikarja na Dedinju v Beogradu sklican ta zgodovinski sestanek. Sklep članov politbiroja CK je bil, da vsem jugoslovanskim narodom pošlje poziv, da začno oboroženi boj z vsemi okupatorji vseh vrst in barv, ki so z terorjem, bedo in ubijanjem preplavili našo domovino. Ta zgodovinski poziv je zanetil veliki kres upora vseh jugoslovanskih narodov. Združili smo se v enotno fronto upora, v nerazdružljivo družino jugoslovanskih narodov, ki jo je vezal in jo še danes vedno bolj veže bratstvo in enotnost in tudi skupna bodočnost. Ta monolitna celota v borbi proti večkrat močnejšemu sovražniku nam je prinesla z velikimi žrtvami težko priborjeno — vendar tako zazeleno svobodo. Dokazali smo svetu, da narod, pa četudi majhen, ki se bori, in ni pripravljen nikomur upogniti hrbtenice, ne more umreti. Taki smo bili in taki smo tudi danes. Iz prelite krvi naših najdražjih hčera in sinov je zrastle v svobodi naša nova samoupravna socialistična domovina. Koliko truda, naporov in znoja je bilo potrebno, to vemo mi, ki smo je gradili in jo še gradimo. Zato ne bomo dovolili nikomur, in to povemo glasno in odločno, vedno in vsakomur, razdirati naše delo, naš skupni dom. Pri tem pogledu v našo prihodnost pa so naše misli vedno pri mrtvih, pri dragocenih žrtvah, ki so vtakane v našo svobodo. Naša sedanja skrb pa je tudi pri preživelih tovariših in tovarišicah, ki so ta boj preživeli. Ta generacija pa danes skupno z mladimi dograjuje naš lepši jutrišnji dan. Ob teh naporih čestitamo ob letošnjem prazniku borca vsem z željo, da bi bila naša Jugoslavija najsrečnejša in najpravičnejša domovina vsem, ki so zanjo vse žrtvovali v preteklosti in so pripravljeni zanjo vse žrtvovati, če bo potrebno, tudi v prihodnosti.

STANE VRHOVEC-ROBIN

S SKUPNE SEJE OSS IN KOMITEJA ZK

VEČ PRIZADEVANJ ZA PRODUKTIVNOST

Občinski sindikalni svet je na svoji zadnji seji skupaj s člani občinskega komiteja Zveze komunistov na skupni seji pretresal in ocenjeval gospodarsko situacijo v občini. Poročilo, ki ga je pripravil oddelek za gospodarstvo za obdobje prvih štirih mesecev tega leta, vsekakor ne more biti vzpodbudno. V nekaterih delovnih organizacijah maljnim povpraševanjem po njihovih izdelkih tako na domačem kot tujem trgu, ponekod se že izraziteje odražajo posledice neuvajanja sodobne tehnologije v proizvodnem procesu, druge jim je zopet ovira relativno

prevelika zaposlenost in podobno. V globalnih pokazateljih gospodarstvo viške občine sicer ne presega predvidenih rasti, ki so bile z republiško resolucijo o gospodarskem razvoju za leto 1976 načrtane. Pa vendar, tako so v dokaj kritičnih razpravah člani obeh teles tudi opozorili, obstajajo skoraj povsod realni pogoji, da se tudi gospodarstvo postavi na trdnjše noge. V prvi vrsti, to seveda ni bilo poudarjeno prvič, je treba vsa prizadevanja še naprej vlagati v povečanje produktivnosti dela. To smo lani sicer zapisali v svoje stabilizacijske programe, vendar vsi doseženi napori na žalost niso pokazali željenih oziroma pričakovanih rezultatov. Ponekod pa celo do večjih prizadevanj ni prišlo. Razpravljavci so precej kritično ocenili tudi vprašanja discipline pri delu, pa tudi boleznin, saj ponekod „bolniške“ uspevajo kot gobe po dežju. Prav tako so ocenili, da bo potrebno v številnih delovnih skupnostih racionalneje zaposlovati, pa tudi smotrneje se organizirati pri opravljanju zadev v skupnih službah. Pravzaprav bi lahko z enostavnejšimi metodami dela na vseh področjih in ne nazadnje tudi v samoupravnih organih, nemalokrat prihranili precej časa in ga tako več namenjali proizvodnemu delu.

OBVESTILO

Brače obveščamo, da bo naslednja številka Naše komune izšla predvidoma v prvih dneh septembra

UREDNIŠTVO NAŠE KOMUNE

V TEJ ŠTEVILKI OBJAVLJAMO

	STR.
USTVARJALNO IN VSEBINSKO SAMOUPRAVNO PLANIRANJE — POMEMBNA NOVOST	2
POSODILO JE EDINA MOŽNOST	4
OBISKALI SMO MIZARSTVO TRNOVO	5
ODLOČAMO SE ZA SAMOPRISPEVEK GRADNJA KARLOVSKEGA MOSTU SE ZAČENJA	7
8	8
RAZMIŠLJANJA O NAČINIH IN POTEH SODOBNE STANOVANJSKE GRADNJE	9
INOVACIJA KOT SESTAVINA ZDRUŽENEGA DELA	11
800 OTROK BO OKUSILO	
RADOSTI MORJA	12
HOČEMO IGRISČE IN NE SMETIŠČE	15

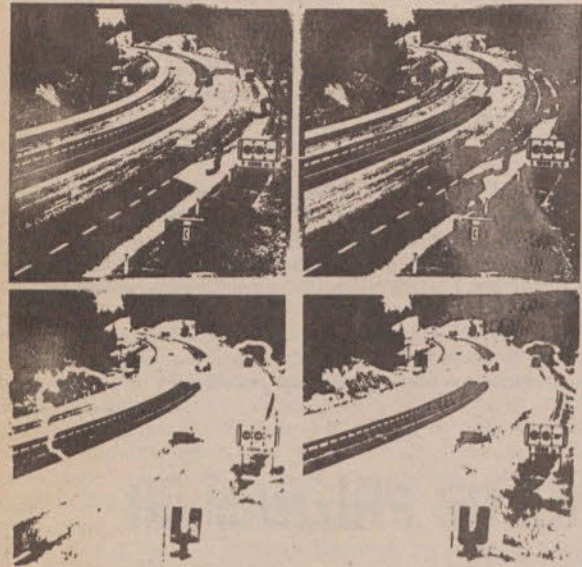

posojilo za ceste varnejša vožnja

otprano mesto
celi rok
obsežno skupnost
posojilne banke

kompleksno
organizirano
in skupnost

PRISPEVAJMO ZA BOLJŠE CESTE, ZA VEČJO VARNOST NA NAŠIH CESTAH, ZA HITREJŠI RAZVOJ VSAKEGA KRAJA, ZA SKLADNEJŠI RAZVOJ SR SLOVENIJE IN NJENO BOLJŠO POVEZANOST V ŠIRŠE PROMETNE TOKOVE!

NAMEN, ZA KATEREGA BODO PORABLJENA SREDSTVA POSOJILA

Sredstva, nabrana s prodajo obveznic, bodo porabljena kot dodatni vir za financiranje novogradenj, rekonstrukcij in modernizacij magistralnih in regionalnih cest po srednjeročnem planu za obdobje 1976—1980 na območju Socialistične republike Slovenije:

- modernizirano 728 km makadamskih cest;
- pojačano 601 km moderniziranih cest;
- rekonstruirano 216 km cest;
- na novo zgrajenih 117 km cest, od tega 36 km avto cest;
- zgrajenih 22 cestnih mostov in
- zgrajenih več podpornih zidov, občestnih počivališč, zavarovanj železniških prehodov in odpravljeno več črnih točk.

SREDNJEROČNI PLAN

vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SRS za obdobje 1976—1980 na območju naše občine

Republiški organi so že verificirali srednjeročni plan vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SRS za obdobje 1976—1980, ki ga je sestavila Republiška skupnost za ceste na podlagi poprejšnjega vsklajevanja na vseh ravneh. Plan predvideva, da se bo v srednjeročnem obdobju zbralo skupaj 12.658.600.000 din. Ta sredstva bodo porabljena za sledeče namene:

1. Investicijsko vzdrževanje (modernizacija makadamskih vozišč, ojačitev moderniziranih vozišč, novogradnje regionalnih cest, varnost prometa) 4.237.100.000 din
  2. Novogradnje 7.921.500.000 din
  3. Mostovi 500.000.000 din
- S k u p a j** 12.658.600.000 din

V navedenih sredstvih je občina Ljubljana Vič-Rudnik udeležena s sledečimi objekti:

Ad 1 Magistralne ceste

- V srednjeročnem obdobju bo urejeno 39.300 km cest na sledečih odsekih:
- Karlovški most—Škofljica (Dolenjska cesta) v dolžini 1,4 km v znesku 4.300.000 din
  - Škofljica—Pijava Gorica (Kočevska cesta) v dolžini 1,4 km v znesku 3.800.000 din
  - Pijava Gorica—Rašica (Kočevska cesta) v dolžini 1,7 km v znesku 12.200.000 din
  - Rašica—Zlebič (Kočevska cesta) v dolžini 2,0 km v znesku 2.800.000 din
  - Trg MDB—Vič (Tržaška cesta) v dolžini 1,6 km v znesku 3.200.000 din

Regionalne ceste

- V srednjeročnem obdobju bo urejeno 93.700 km cest na sledečih odsekih:
- Podpeč—Ig v dolžini 7,8 km v znesku 9.400.000 din
  - Ig—Pijava Gorica v dolžini 3,5 km v znesku 4.100.000 din
  - Ljubljana—Ig v dolžini 9,8 km v znesku 13.800.000 din
  - Mlačovo—Rašica v dolžini 0,2 km v znesku 200.000 din
  - Ljubljana—Vič v dolžini 15,4 km v znesku 20.000.000 din

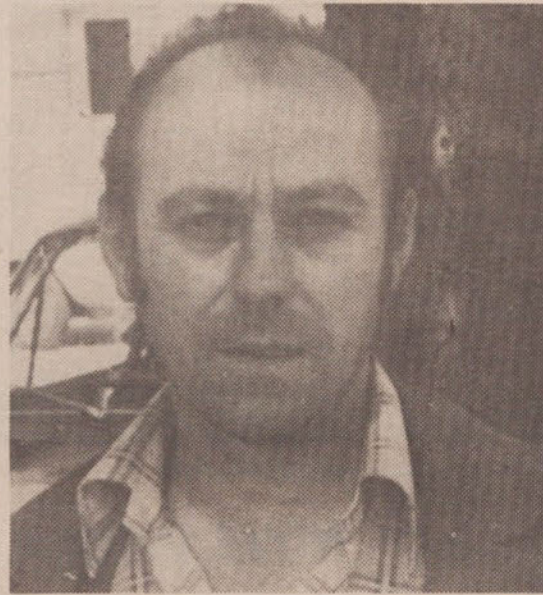
Ad 2

- Novogradnje so na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik določene z družbenim dogovorom, in sicer:
- obvoznica Črnuče—Dolgi most
  - priprave za gradnjo južne obvoznice Dolgi most—Škofljica
  - Tržaška cesta
  - delno Prešernova cesta
  - Karlovški most
- Poleg teh objektov bo zgrajena avtocesta Vrhnika—Ljubljana v dolžini 12,8 km.

Ad 3

- V programu mostov za območje občine Ljubljana Vič-Rudnik predvidena gradnja mostu čez Gradaščico pri Dobrovi na cesti Ljubljana—Polhov Gradec v znesku 8.000.000 din.
- Iz prikazanega seznama objektov je razvidno, da je občina Ljubljana Vič-Rudnik razmeroma dobro udeležena z svojimi objekti, tako da bodo najbolj pereči problemi rešeni v srednjeročnem obdobju, katerega realizacija pa je odvisna od predvidenih dohodkov za kritje tega programa, to je od poleg sedaj znanih namenskih sredstev za ceste še od mednarodnih posojil, prerezporeditve sredstev od prometnega davka itd. pa tudi od uspeha javnega posojila za ceste.

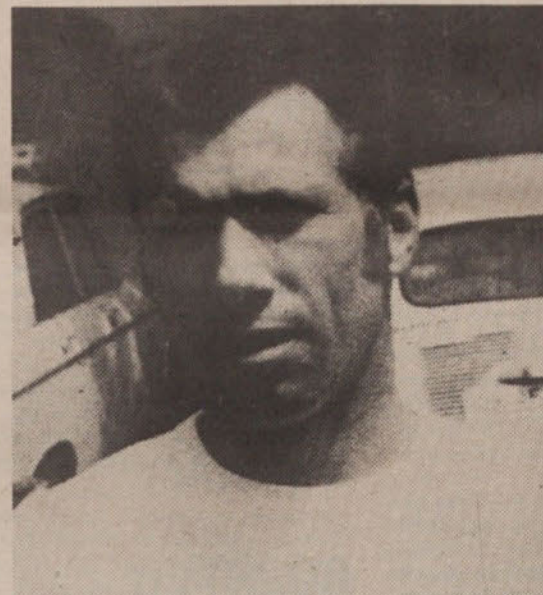
POSOJILO JE EDINA MOŽNOST

Jože Masnik

Joža Omahen

Janez Obrč

In kako ocenjujejo potek akcije in kako se vanjo vključujejo občani? O tem smo se razgovarjali z nekaj slučajno izbranimi sogovorniki.

JANEZ OBRČ z Rudnika: „Posojilo sem že vpisal, oziroma sva ga vpisala oboje z ženo. Če ga vsi plačajo, ga bom tudi jaz, seveda. Če bo denar šel v celoti za ceste, potem bodo le te bistveno boljše in se bo naš prometni režim le malce popravil. Ceste so res slabe in to posojilo je ena možnost, da jih izboljšamo. Jaz sem vpisal posojilo na eno leto, vendar sem se sedaj odločil plačati ga v dveh ali treh obrokih.“

JOŽA OMAHEN iz Trnovega: „Doselej še nismo vpisali posojila. Smo obrtniki in imamo dva zaposlena, s katerimi se ravno sedaj dogovarjamo, koliko bi vsi vpisali in bomo potem vpisali vsi skupaj. Potreba po novih in boljših cestah je več kot očitna, saj se vozimo po samih luknjah. Zato bomo tudi prispevali za nove v obliki posojila. Čim prej bomo dali, tem prej bodo gotove. S takšno maso denarja, kot bo zbrana, bo mogoče veliko narediti, saj je to, kar bomo zbrali s posojilom, kar lep kup novcev.“

JOŽE MASNIK iz Plutala: „Posojilo sem že vpisal. Vpisala ga je tudi žena. Oba z ženo sva vpisala več kot polovico osebnega dohodka. Saj ni lahko dati, vendar vemo, da je potreba in da sicer ne bomo imeli tako hitro novih cest. Nujno je, da program, ki je zastavljen, da bo izveden s posojilom, čimprej izvedemo. Čimprej uresničiti vse, saj a, so ceste zelo slabe. Jaz upam, da se bo z vsem tem denarjem, ki bo kot posojilo vpisan, lahko naredilo veliko in da bo kaj videti. Podobno so menili tudi moji sodelavci, ki so brez izjeme tudi podpisali posojilo.“

ŠIROKO RAZMAHNJENO POSOJANJE

Zaradi boljšega in skladnejšega poteka v tako velikem središču kot je Ljubljana je bilo treba akcijo za vpisovanje posojila za ceste temeljito pripraviti. Zategadelj se je sam pričetek vpisovanja malce zavlekel v primerjavi z drugimi slovenskimi občinami. Sedaj pa je akcija že v polnem teku, ponekod so vpisna mesta že tudi zaprta, saj so posojilo vpisali že vsi in to še precej več, kot pa je bilo načrtovano.

Zadnji podatki, s katerimi razpolaga občinski štab za vpisovanje posojila za ceste in katere smo dobili neposredno pred samim tiskom te številke našega glasila so naslednji: od skupnega števila zaposlenih, ki bi posojilo lahko vpisali, je po ocenah štaba doslej odstotek vseh vpisnikov presegal mejo 60 odstotkov, skupno pa so do sedaj vpisali nekaj nad 90 odstotkov načrtovane vsote. Ti podatki pa seveda še niso povsem realni, saj nam vedno še iz nekaterih delovnih organizacij niso poslali poročil, ker očitno menijo, da morajo doseči najprej stodstoten vpis in šele potem pošiljati podatke. Če bi delovne organizacije, posebej pa še tiste, ki imajo svoja lastna vpisna mesta, pošiljale poročila sproti, bi bilo bistveno boljše. Zaradi izostajanja poročil smo bili v okviru ljubljanskih občin po podatkih sredstev javnega obveščanja nekajkrat celo v ozadju.

Akcija pa je glede na zapoznelo dokumentacijo stekla malce kasneje v krajevnih skupnostih. Vendar ugotavljamo, da tudi v KS obrtniki, upokojenci in svobodni poklici že vpisujejo posojilo in tako vsak dan prihajajo iz krajevnih skupnosti spodbudna poročila.

POZORNOST POSOČJU

Delavci in občani so se izkazali

Delavci v združenem delu in občani v krajevnih skupnostih na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik so po potresu prizadetemu prebivalstvu izkazali pomembno pozornost in nudili hitro pomoč. Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi in temeljnih organizacijah in v organizacijah združenega dela, ustanovah, zavodih, institutih terdružbenopolitične organizacije in druge institucije v krajevnih skupnostih so že v prvih dneh po potresu začele organizirano akcijo za zbiranje potrebnih materialnih in denarnih sredstev.

V mnogih delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih so zastavljeno nalogo v celoti zaključili, v nekaterih so stališča že izoblikovali, tako da gre le še za obračun in izvršitev, v nekaterih organizacijah pa je naloga v zaključni fazi. Krajevne skupnosti so v bistvu svojo solidarnostno nalogo opravile.

Mnoge organizacije so svojo solidarnostno nalogo do Posočja opravile že v prvih dneh po potresu oziroma že v mesecu maju — izkazale so se na primer: Elektromontaža, Utensilia, Gozdno gospodarstvo, Osnovna šola Dobrova in Horjul, VVZ Trnovo in Krim-Rudnik ter druge organizacije; krajevne skupnosti pa zlasti — Turjak, Kolezija, Trnovo in Velike Lašče.

Koordinacijski odbor za pomoč Posočju pri občinski konferenci SZDL, ki akcijo solidarnosti pomoči politično in delovno koordinira, je zbral razpoložljive podatke o denarni pomoči delavcev v združenem delu občanov v krajevnih skupnostih in drugih organizacijah. Po podatkih iz tekočih računov je bilo do 28. 6. 1976 vplačanih 2.200.500 dinarjev.

Od tega so prispevali:

	dinarjev
— delavci v združenem delu	1.242.925,90
— občani v krajevnih skupnostih	457.574,10
— rezervni sklad občine	400.000,00
— stanovanjska skupnost	100.000,00

Ti podatki kažejo, da so delavci v združenem delu in občani v krajevnih skupnostih to solidarnostno nalogo vzeli povsem resno s polno politično in solidarnostno odgovornostjo. Seveda vse organizacije svoje obveznosti še niso izpolnile, so pa delavci že sklenili prispevati enodnevni zaslužek iz osebnega dohodka ali so delali na

prosti dan, služba mora le napraviti obračun in izvršiti vplačilo.

Za tiste organizacije združenega dela, zavode, inštitute in ustanove, ki naloge še niso izpolnili, koordinacijski odbor pričakuje, da bodo v najkrajšem času sprejeli svojo solidarnostno obvezo in se tako pridružili k veliki večini delavcev v združenem delu.

IVAN LOVŠE

Občinski odbor ZRVS je nakazal za potresno področje na Tolminskem:

- iz sklada skupne porabe 10.000,00 din
- na račun dnevnice od članov, ki so se jim odrekli pri izvajanju OTV, 5.000,00 din.

KS »MILAN ČESNIK« ZA POSOČJE

Rdeči križ krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije »Milan Česnik« se iskreno zahvaljuje vsem krajanom, da so takoj priskočili na pomoč prizadetemu prebivalstvu v Posočju.

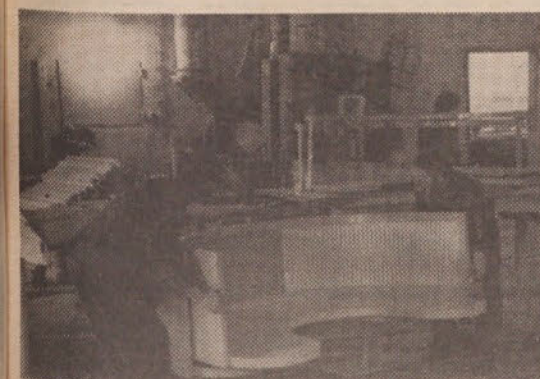
V času zbiralne akcije od 17. maja do 21. maja je bilo zbrano 50.090.000 din.

To potrjuje, da ni solidarnost za naše krajane samo dolžnost, temveč njihova osebna potreba, da pomagajo pri reševanju vseh težav, katere lahko rešuje in ublaži tovariški odnos.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE KS »MILAN ČESNIK«

Ceste moramo »popraviti«

Vsak izdelek je unikat, narejen po meri

Mizarstvo ima sodobne stroje

Vsako malenkost je treba napraviti po želji naročnika

Izdelke je treba natančno obdelati

OBISKALI SMO MIZARSTVO TRNOVO

MAJHNI, VENDAR DINAMIČNI MIZARJI

Mizarstvo Trnovo je majhen kolektiv, v bistvu pritlikavec v primerjavi z velikimi tovarnami pohištva, ki jim konkurira pri izdelovanju pohištva. Vendar je ta kolektiv pri tem zelo uspešen. Nenehno naraščanje dohodka kaže, da so prizadevanja 39 zaposlenih uspešna. Znano je, da pri nas pohištvena industrija nima pretiranega dela, da je prevelika in premočna za naš trg, da so cene visoke in da imajo tovarne pohištva nenehne težave s prodajo, polnimi skladišči in drugimi podobnimi neprijetnostmi. V Mizarstvu Trnovo pa imajo drugačne težave, saj komaj dohajajo naročila. Zelo pogosto se zgodi, da morajo podaljševati delovni čas, ker drugače ne bi šlo. Roki ne bi bili izpolnjeni. Ni dolgo tega, kar so se na zboru delavcev soglasno odločili, da bodo sedaj razen upravičenih izjem delali vsi po 12 ur dnevno, ker je naročil preveč. Očitno torej trditve pohištvene industrije ne držijo povsem, temveč je treba le nekaj iznajdljivosti in sposobnosti, pa je vse v redu.

Dobro sodelovanje s KS

Mizarstvo Trnovo pa je večkrat tudi prikazano kot zgled, kako naj sodelujeta delovna organizacija in krajevna skupnost, na katere področju ta delovna organizacija je. To so posebej poudarili že večkrat na krajevni skupnosti Trnovo, na katere območju tudi je Mizarstvo. Delovna organizacija Mizarstvo ima namreč, če je to le v njeni moči, izredno tenek posluh za težave in prizadevanja krajevne skupnosti in ji skuša pomagati, ne le finančno temveč tudi organizacijsko in s pomočjo delavcev. To je eden izmed primerov sodelovanja, ki bi lahko služil

To je dobro, ker imamo zato zagotovljeno delo. Delo nam preskrbi sproti vedno naš »veliki boter« Slovenijales, saj največ oziroma kar v višini 90 odstotkov delamo za njih.

To, da ne delamo v serijah pa ima tudi svoje senčne plati, saj moramo zato več vlagati v pripravo dela, vsaka stvar je »original« in delamo jo le enkrat za povsem določeno stavbo, »povsem določenih merah.«

To pomeni torej, da izdelujete predvsem drago pohištvo po naročilu?

»Ne, drago nikakor ne. Vsako omaro ali drug kos pohištva, ki ga potrošnik lahko kupi v trgovini iz velikoserijske proizvodnje, smo pri nas sposobni izdelati za isto ceno. Zato tudi mnogi naročajo pri nas.«

Kako je to mogoče?

»Tega vam pravzaprav ne bi znal pojasniti, saj premalo poznam ustroj velikih tovarn pohištva, očitno pa organizacija dela ni kakšna kot bi morala biti, obenem pa je očitno, da je prevelika režija in upravno komercialni aparat. Drugače si ne znam razlagati, saj je jasno, da bi morala biti velikoserijska proizvodnja dosti cenejša. Morda so krive tudi velike zaloge in se denar ne obrača, pa tudi predimenzioniranost pohištvene industrije za jugoslovanski prostor.«

Izdelujemo opremo za stavbe po naročilu

Kaj je izdelal vaš kolektiv v zadnjem času? »Lani smo izdelali pohištvo v celoti za hotel Beograd v Moskvi. To opremo smo kar ponosni. V zadnjem času

8,86 milijona brutoprodukta. Indeks je v primerjavi s preteklim letom 204, kar predstavlja lep uspeh. To gre med drugim pripisati tudi boljšim pogojem dela. Lani pa so spet znatno poskočili. Mizarstvo je doseglo v lanskem letu 123,5 milijona brutoprodukta. V dveh letih so torej trnovski mizarji povečali svoj brutoprodukt kar za trikrat. To pa je izreden uspeh, ki ga doseže le redkokatera delovna organizacija.

In kakšna je bodočnost Mizarstva Trnovo, posebej če še upoštevamo sedanji skokovit napredek?

Naš razvoj je odvisen od naših pridnih rok

»Naša bodočnost in rast brutoprodukta je odvisna od naše pridnosti in še boljše organizacije dela. Velikanskih skokov pa ne moremo delati v nedogled, saj ne nameravamo bistveno povečati števila zaposlenih. Smo industrijska obrt in to tudi ostajamo in bomo ostali. Če bi se razvijali v veliko tovarno, se takoj postavlja vprašanje, kam bo šel potem občan naročit, npr. kos omare ali kakšno izvenserijsko malenkost ali pa pohištvo po naročilu. Zavedati se moramo tudi naše družbenogospodarske funkcije, da so potrebni tudi mali, torej da smo v gospodarstvu potrebni tudi mi in da s svojo dejavnostjo izpopolnjujemo določen prostor, ki bi ostal brez nas prazen ali pa prepuščen zasebnim obrtnikom. Lesna industrija pa je kot sem že rekel tako in tako predimenzionirana in zato se tudi ne kaže širiti. Serijska proizvodnja pa se srečuje tudi s težavami, kot veste.

dan je namreč kaj novega, kak nov material in vsak se mora na novo učiti, pravijo trnovski mizarji in zato je težko nekemu vrniti se v poklic.

Uspešno rešujemo življenjska vprašanja v okviru sindikata

Kako pa urejajo v trnovskem Mizarstvu stanovanjska vprašanja? Predsednik osnovne organizacije sindikata JANEZ ŽNIDAR: »Stanovanjska vprašanja rešujemo največ s krediti. Letno razdelimo za okoli 150 tisočakov kreditov, največ pa lahko dobi posameznik 10.000 din kredita, vendar se to še ni zgodilo. Posojila dajemo na krajše roke, zato da se denar hitreje obrača.

Pri reševanju stanovanjskega vprašanja je treba upoštevati, da štiri petine naših delavcev stanuje v svojih hišah in potrebujejo denar predvsem za večja popravila in podrobno. Imamo pa tudi primer skupnega varčevanja za stanovanje, pa tudi za solidarnostno stanovanje se poteguje eden naših mlajših delavcev in upamo, da bo pri tem uspel.

Sindikati pa skrbijo tudi za rekreacijo delavcev. Tako smo organizirali plavanje in nekatere tudi naučili plavati, organiziramo izlete, kupili pa smo tudi na morju prikolice, s katerimi bo letovalo letos 10 družin.

Sindikati je prisoten povsod. To je tudi nujno, saj nimamo v kolektivu osnovne organizacije ZK, ker nimamo niti enega člana. Pred leti je bila organizacija in smo bili člani, vendar nismo plačevali članarine in smo bili brisani. Sedaj pa se skušamo vrniti v vrste ZK in ustanoviti osnovno organizacijo. O tem se tudi že dogovarjamo z osnovno organizacijo v KS Trnovo. Zaradi takega položaja je še večja teža na sindikatu, saj sindikat »pelje« vse politične akcije. Moram pa povedati, da resno razmišljamo o ustanovitvi osnovne organizacije ZK in smo imeli zato tudi že tri sestanke.

Organizacije ZSMS v našem kolektivu ni, saj nimamo mladih. Sploh pa nimamo člana izpod 25 let.

Sindikati pa se mi zdi, da se je sedaj izkazal pri organizaciji razprave o zakonu o združenem delu. O tem smo zelo intenzivno razpravljali v skupinah.«

»V skladu z novim zakonom bomo sedaj formirali tudi delavski svet, ki ga doslej nismo imeli,« pravi predsednik zbora delovne skupnosti FRANC ČINKOLE. »Moram reči, da imajo naši delavci zavest, saj so zbori večinoma stoodstotni in to ob tem, ko so večinoma popoldne. Zanimivo je, da ljudje niso tihi, temveč so razprave večkrat izredno hude, posebej še, če spregovorimo o osebnih dohodkih. Značilnost naših plač pa je majhna razlika med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom. Razlika je daleč izpod dovoljene, tako da smo precej izenačeni.

O vsem se samoupravno odločamo. Tudi sedaj, ko je treba izpolniti to naročilo za Velenje smo sklicali zbor delavcev, ki se je odločil za 12-urni delavnik.«

Kakšno bo Mizarstvo v bodočnosti?

Peter Valjevč: »Občino smo že zaposlili za novo lokacijo v obrtni coni na Rudniku. V petih letih računamo, da se bomo preselili. Za Rudnik smo se odločili, ker stanuje tam večina naših delavcev. Kdaj bomo uresničili selitev, pa je odvisno od urbanistov.

Na novo ne bomo zaposlovali niti sedaj, niti kaj dosti v novih prostorih. Delovne organizacije ne bomo povečevali, ker bomo ostali z dejavnostjo v enaki širini in se tudi ne nameravamo širiti.

Problem, s katerim pa se bomo v bodočnosti srečali je obnova kolektiva, kar zahtevno delo. Če stari odidejo v pokoj, je težko dobiti mlade. Mladi se redko in težko odločajo za ta poklic. Bolj jih privlačuje npr. poklic mehanika. To pa je po mojem prehodnega značaja in se bo spet uredilo. Mora priti slej ali prej spet do ravnovesja poklicev, posebej še ker je mizar danes že dobro plačan.

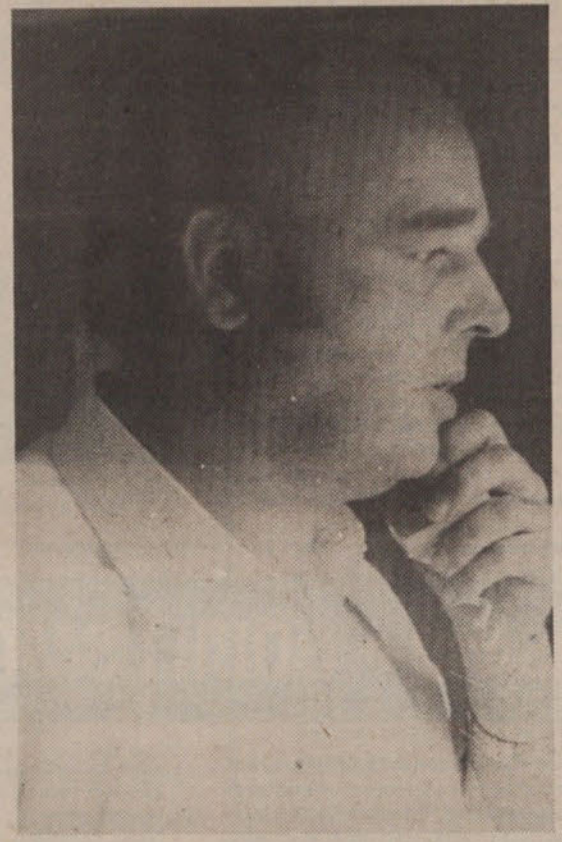
Sedaj imamo dva vajenca, prej pa nismo imeli dolga leta nič. Pripravljeni pa smo vzeti takoj pet vajencev.

Res mladih ne razumem, saj je pravzaprav mizarstvo bistveno bolj čist poklic kot mehanik, no ja ni pa tako moderen. Vendar mladi tudi pozabljajo, da gre tudi mizarstvo naprej, da se ta poklic dinamično spreminja, da je vsak dan nekaj novega, da delamo tudi vzorce za serijsko proizvodnjo in da naša dejavnost zaposluje visoko kvalificirani kader. To pa bi mlade v določenem času moralo pritegniti in upamo, da jih tudi bo, pravi direktor.

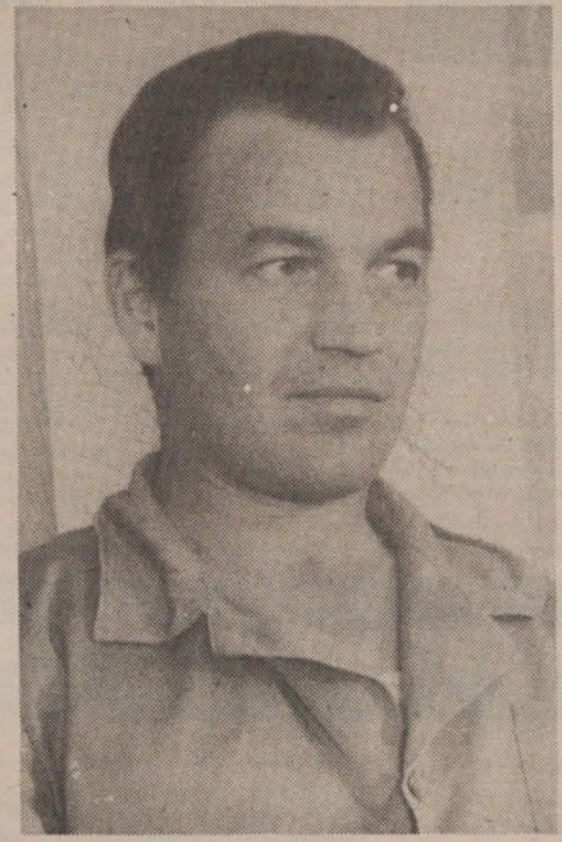
MILOVAN DIMITRIČ

Janez Žnidar

Peter Valjevč

Franc Činkole

kot vzgled številnim krajevnim skupnostim in kolektivom, predvsem velikim, ki večkrat pozabljajo na krajevno skupnost, kjer delajo, če sploh vedo, v kateri krajevni skupnosti njihova tovarna stoji.

Za tak majhen kolektiv kot je Mizarstvo Trnovo pa je značilno, da v bistvu vsak posameznik pomeni že nekaj odstotkov kolektiva, da so vsak posameznik in njegove težave pravzaprav težave dela kolektiva, da rešitev težav enega samega člana pomeni tudi že v odstotkih nekaj. Kaj pomeni v delovni organizaciji, ki je gigant npr. Mercatorju rešitev enega stanovanjskega problema? V Mizarstvu Trnovo pa je to že izredno veliko. S tem je mogoče rešiti stanovanjske probleme v kolektivu kot celoto. To pa je ravno tisto bistveno, tista ilustracija, ki naj pokaže, kaj pomeni govoriti o problemu posameznika v primeru Mizarstva Trnovo. Dejstvo, da je kolektiv resnično homogen kaže tudi stalnost, saj fluktuacije v Mizarstvu skoraj ni opaziti.

Kaj izdelujejo v Mizarstvu Trnovo? Ta mali kolektiv izdeluje opremo lokalov, hotelov in podobnih objektov, skrta pohištvo za številne večje stavbe. Zato je večkrat treba delati tudi več kot redno, da uspejo izvršiti vsa naročila. V mizarstvu izdelajo poleg pohištva tudi še druge izdelke, kar je za opremljanje stavbe, vendar ne v klasičnem smislu stavbnega pohištva, to so opustili že pred leti.

»Vse kar delamo, delamo po naročilu,« pravi direktor PETER VALJEVEČ. »Serijske proizvodnje pri nas ni.

smo izdelali tudi kompletno pohištveno opremo za stavbo izvršnega sveta v Mostarju, v Karlovcu smo naredili pohištvo za ogromno knjižnico in sedaj izdelujemo naročeno opremo za rudarsko dvorano v Velenju. Ko bomo to končali, bomo morali tako začeti delati za SGP Grosuplje, ki je naročil pri nas opremo za stavbe, ki jih bodo gradili na Ambroževem trgu v Ljubljani,« našteva Peter Valjevč.

In kako je tekkel razvoj delovne organizacije v zadnjem času, saj trnovskim mizarjem ni šlo vedno tako lepo in gladko kot danes. Bili so časi, ko ni bilo dela, ko je bil skupni celotni dohodek majhen, ko je bilo vse skupaj pod vprašanjem. Leta 1973 so v Mizarstvu Trnovo reorganizirali podjetje in tudi napravili prehod iz ene vrste proizvodnje na drugo. S stavbnega pohištva so prešli na pohištvo po naročilu, pa še novega direktorja so dobili tedaj. Takrat je kolektiv, ki je bil po številu enak kot danes, ustvarjal 4,33 milijona brutoprodukta. Torej toliko kot srednje močan obrtnik.

Nato so se v Mizarstvu odločili za nove prijeme. Ne le, da so spremenili vrsto proizvodnje, kupili so tudi nove stroje, vse prerazporedili in poskrbeli tudi za varovanje okolja. Zgradili so sesalne naprave za izsesavanje odpadkov. Tako prah ne gre več v zrak, temveč je ozračje ostalo čisto. Sosedje pa v začetku nad to napravijo sploh niso bili navdušeni, ker so se bali hrupa.

Po teh naložbah so leta 1974 ustvarili v Mizarstvu že

SPREGOVORILI SO DELEGATI SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

OMOGOČITI VSAKEMU OTROKU PREDŠOLSKO VZGOJO

Cilj družbenega varstva otrok je, da omogoči vsakemu otroku predšolsko vzgojo, ki je sestavni del vzgojno izobraževalnega procesa. Z različnimi oblikami otroškega varstva mora biti zagotovljena socialna varnost otroka in družine, s tem pa bo staršem omogočeno tudi ustvarjalno zaposlovanje. Razvita vzgoja in varstvo otrok odločujoče vplivata tudi na nadaljnji razvoj naše socialistične skupnosti. To so med drugim delegati močno poudarili v razpravi ob programu občinske skupnosti otroškega varstva za obdobje 1967-1980. Spregovorili so tudi o predlogu samoupravnega sporazuma o temeljnih plana razvoja otroškega varstva te občinske skupnosti.

Ob tem so sprejeli prioritete naloge. Potrebno je povečati zmogljivosti vzgojnovarstvenih zavodov in postopoma ustvariti pogoje za vključitev vseh otrok v celodnevno malo šolo.

Trenutno deluje v občini šest samostojnih vzgojnovarstvenih zavodov, sedem vzgojnovarstvenih enot pa deluje v okviru osnovnih šol. V varstvo je vključenih 1945 od skupaj 6960 predšolskih otrok.

Vzgojnovarstveni zavodi pa za svoje varovance organizirajo tudi celodnevno malo šolo v okviru redne dejavnosti. Za vzgojno dejavnost otrok, ki niso vključeni v VVZ so vzgojiteljice opravile 323 ur, poprečna udeležba pa je bila 4640 predšolskih otrok. V občini že dlje časa deluje oddelek VVZ za varstvo in vzgojo razvojno motenih otrok. Po podatkih krajevnih skupnosti je v ta oddelek vključenih 68 otrok.

Delegati obeh zborov so nadalje glasovali o varianti predloga za pridobivanje novih zmogljivosti. Od variant A, B in C so se odločili za prvo. Ta varianta je sicer „uskaljena“, vendar le navidezno, ker naj bi delavci v organizacijah združenega dela in občani združevali v ta namen poleg dogovorjenih sredstev in bruto osebnega dohodka ter pokojnin in sredstev drugega samoprispevka tudi še dodatna sredstva v znesku 7.317.000 din. Oblika dodatnega zbiranja sredstev za potrebe otroškega varstva je bila že do sedaj uspešna, ker so organizacije združenega dela v ta namen že združile dobro polovico potrebnih sredstev. Zato skupnost otroškega varstva še naprej načrtuje tak način zbiranja sredstev za potrebe otroškega varstva, saj se je do sedaj pokazal kot uspešen.

ANDREJ SELAN

Takšna pa je prostorska stiska vrhovških malčkov

dejavnosti, saj se je sama znašla v hudi prostorski stiski. Letošnje šolsko leto je delovala v treh izmenah.

Za namene predšolskega varstva je bil pred štirimi leti še prenovljen del prostorov Doma družbenih organizacij na Brdu in tako je bilo na novo vključenih v družbeno varstvo nadaljnjih 36 varovancev. Sedaj je v šestih oddelkih 120 otrok. Potrebe pa so še velike. Gradnja novega vrtca, ki sodi v program samoprispevka, se je že zakasnila, vendar pa letošnje jesen z gotovostjo sprejemamo „novih“ 80 otrok, ki bodo septembra prestopili prag nove vzgojnovarstvene ustanove.

M. VOLAVŠEK

PRIČETEK IZVAJANJA AKCIJE VARSTVA OTROK V DRUGIH DRUŽINAH

Pred nekaj dnevi je bila razširjena seja sveta za družbenoekonomski položaj žensk pri OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik skupno z izvršnim odborom skupnosti otroškega varstva naše občine. Tako so na seji izoblikovali in uskladjali pravilnik o varstvu otrok na domu s pravilnikom skupnosti otroškega varstva mesta Ljubljane, kajti ta akcija naj bi potekala po enotnih merilih in izhodiščih za vso Ljubljano. V pravilniku so zajeti vsi pogoji za ustrezno varstvo otrok na domu ter pravice in dolžnosti, ki zavezujejo tako varuhinjo kot tudi vzgojnovarstveni zavod, skupnost otroškega varstva, patronažno in zdravstveno službo.

Tako je vse pripravljeno za konkretno izvajanje same akcije. Sklenjeno je že, da vzgojnovarstveni zavod skupaj s patronažno službo prične z obiskovanjem potencialnih družin, oceni situacijo in predloži svoje mnenje strokovni komisiji pri skupnosti otroškega varstva. Le-ta je sestavljena iz predsednikov SIS za otroško varstvo, sveta za družbenoekonomski položaj žensk pri OK SZDL, patronažne službe, vzgojnovarstvenega zavoda, zdravstvene, pediatrične službe, pravne službe in delovne organizacije. Ob končani oceni varuhinj in otrok naj bi sodelovale tudi krajevne konference SZDL in organizacije združenega dela z območja določene krajevnih skupnosti. Ta posebna strokovna komisija pa bo dajala končni predlog za sklenitev pogodbe.

POZIV

Svet za družbenoekonomski položaj žensk pri občinski konferenci SZDL in skupnost otroškega varstva občine Ljubljana Vič-Rudnik vabita k sodelovanju žene, ki so pripravljene sprejeti v varstvo na dom otroke (v starosti od 7 mesecev do 3 let), da se prijavijo na najbližjem vzgojnovarstvenem zavodu, kjer bodo dobile potrebne informacije. Varuhinje bodo lahko zdravstveno in pokojninsko zavarovane, če bodo izpolnjevale potrebne pogoje.

SAMOPRISPEVEK »DA«

S sredstvi prvega samoprispevka smo zgradili pet šol in prav toliko vzgojnovarstvenih ustanov. Nekaj objektov pa je še v gradnji. Prvi samoprispevek se izteka, v občini pa je vsak dan več družin z otroki. To so povedali na razpravi delegati občinske skupnosti otroškega varstva ob poročilu dela sklada ljubljanskih občin za izgradnjo osnovnih šol in VVZ za obdobje 1972 do 1975. „Pomanjkanje zmogljivosti je očitno,“ so še dodali, „zato je drugi samoprispevek več kot potreben. Poleg tega se bodo tu popravile „napake“, ki so bile pri prvih korakih v tej smeri sled nezkušenosti.

Delegati so nadalje še poudarili, da je dograjene objekte potrebno pregledati ne le glede same izdelave konstrukcije, temveč tudi varnosti otrok. S tem pa bi lahko odpravili mnoge nevarne robove, vogale itd., ter tako tudi tesneje opredelili vlogo gradbenega odbora.

Drugi samoprispevek je torej vsestransko potreben, saj bomo s tem zagotovili varnejši in boljši jutri naših malčkov.

A. SELAN

HRIBČEK, DOLINCA — ČREPINCA!

Vzgojnovarstveni zavod Malči Belič na Tržaški cesti obdaja neprimerno okolje. Prva „zelena površina“ so kupi prirasle zemlje, čezenj pa rjavo železje in črepinje. Ob tem pa ne smemo pozabiti na otroke, ki se igrajo med in po tej nesnagi. Vzgojiteljice in starši so nad stanjem zaskrbljeni. Na sestanku so se celo odločili za finančno in tehnično pomoč, o sklepu pa so obvestili ustrezne organe. Kljub vsemu pa smeti še vedno ogrožajo najmlajše. Lahko je sicer reči: „Pojdite drugam,“ težje pa je odločiti kam. In če pomislimo, da bi problem lahko rešili že z odvozom s tovarnjaki, je neprestana nevarnost še toliko manj opravičljiva.

A. S.

Posnetek priča, da to vsekakor ni primerno okolje za naše najmlajše!

DOBILI SMO PISMO • DOBILI SMO PISMO • DOBILI SMO PISMO • DOBILI

Samoupravna interesna skupnost za zdravstvo Ljubljana Vič-Rudnik

Ljubljana
Trg MDB 7

Predmet: Odprto pismo

Dragi tovariši,
Pišem vam kot občan, ki je kakor s popkovino privezan na Dispanzer za pljučne bolezni Zdravstvenega doma Vič-Rudnik in čigar odvisnost od uslug te institucije se razteza na tisto zapleteno polje odnosov medicine do človeka, kjer gre za biti ali ne biti.

Moj primer sam ni pomemben, čeprav ne morem trditi, da me pri moji današnji vlogi na vas vodi stoddostno čisti altruizem. Preveč stvari me veže s to institucijo, da bi lahko trdil kaj podobnega, pa je vendar moj namen opozarjati na položaj in postavljati zahteve v korist delavcev te ustanove.

Ko si postavljam vprašanje, na kaj naj se sklicujem pri dokazovanju upravičenosti moje zahteve, da pregledate razmere, v katerih morata potekati hospitalizacija in delo v omenjenem dispanzerju in da ukrepate, da bi se problemi, kakršni so, rešili, sem v zadregi.

Naj se sklicujem na to, da je dispanzer, zgrajen pred 20 leti, projektiran za potrebe 20.000 občanov, danes edini za področje od Velikih Lašč, Vrhovnih do Titove ceste v Ljubljani za 70.000 ljudi? Naj se sklicujem na to, da zajema področje s prebivalstvom, kot ga je imela predvojnja Ljubljana? Naj se sklicujem na pravice, ki izvirajo iz ustave in pozitivne zakonodaje, naj se sklicujem na misli in govore naših voditeljev, ko obravnavajo podobna vprašanja in probleme?

Ne, zdi se mi, da bi bilo to preobširno in odveč. Sklicujem se na vaš pošten in tovariški odnos do težav in problemov, ki ste jih prevzeli v reševanje.

Ne morem mimo misli, da je npr. predvojnja šolska poliklinika v Ljub-

ljani prava palača v primeri z razmerami v Dispanzerju, čeprav istočasno ne morem mimo tega, da ne bi z občudovanjem govoril o zdravstveni instituciji, kot je Klinični center, ki je zdravstvena ustanova našega modernega časa. Pa vendar je misel o neverjetni razliki med enim in drugim zdravstvenim objektom težko zatreči.

V dvajsetih letih obstoja v Zdravstvenem dispanzerju se ni spremenilo ničesar. Delovni prostori osebja so se zmanjšali z naraščanjem števila omar s kartotekami in filmi, tehnična oprema pa se je starala tako, da dandanes predstavlja anahronizem časa.

Oglejte si delo v teh prostorih in razen v poletnem času prenapolnjene čakalnice in videli boste, da zdravnik skoraj nima možnosti oziroma prostora, da ne bi skoraj v telesnem kontaktu govoril s pacientom. Praktično skoraj nima možnosti, da bi si po pregledu bolnika umil roke. Ne vem kakšni so standardi, predpisani za delo v podobnih ordinacijah, vendar se bojim, da bi neka ne prestroga kontrola dela takšno lahko prepovedala.

Edino, kar se je spremenilo v tem času, so ljudje, iz mladih entuziastov, tako zdravnic kot zdravstvenega osebja, so danes to kadri z izredno prakso in dodatno strokovno usposobljenostjo. Taki delovni ekipi ste in smo dolžni omogočiti vsaj najosnovnejše delovne pogoje.

Slišal sem, da so pripravljene načrti za večjo investicijo, ki naj bi povzročila radikalno izboljšanje, vendar zaradi pomanjkanja sredstev projekt še ni uresničljiv, in se ne ve še kdaj bo. Ukrepati pa je potrebno takoj. Če je potrebno najeti posojilo za zadostitev najosnovnejšim zahtevam, potem, tovariši, ne odlašajte z odločitvijo. V kolikor bi za tako posojilo bilo potrebno dati garancijo, sem vsak trenutek pripravljen avilirati menico do višine 1 milijona S-din.

Moje današnje pismo ni pritožba, moje pismo je zahvala vodji Dispanzerja, specialistu ftziologu, dr. Majdi Ustar, zdravnici dr. Lidiji Filipec in medicinskim sestram, za požrtvovanje in delo v pogojih, na katere so obsojeni.

Vrejemite, tovariši, da večkrat ne vem, kdo je bolj potreben hrabrenja, ali pacient, ki išče pomoč, ali osebje dispanzerja. Ne dopustite, da bi taka delovna ekipa zapadla v otopelost ali, kar je morda še huje, v prepričanje, da ni mogoče storiti ničesar.

Moje današnje pismo je poziv na akcijo. Zaupam vam in verjamem, da boste javnost obvestili o ukrepih, ki ste jih sklenili prevzeti.

Hvala, tovariško vas pozdravljam.

FRANC AMBROZIC

Odgovor

Delegatska skupščina skupnosti za zdravstvo občine Ljubljana Vič-Rudnik je že nekajkrat na svojih rednih sejah kritično osvetlila problem in stanje TBC dispanzerja. Delegati obeh zborov (tako uporabnikov kot proizvajalcev) se zavedajo, da je situacija vse prej kot zadovoljiva. Tako so delegati te občinske skupnosti opozorili na ta problem, in to stanje že tudi posredovali regionalni skupnosti za zdravstvo. V tem trenutku še ne moremo podati na žalost nobenega natančnejšega odgovora. Lahko povemo le to, da je idejni projekt za izgradnjo prizidka oziroma za povečanje zmogljivosti tega dispanzerja že izdelan. Z ozirom na dejstvo, da nekih realnih trenutnih možnosti za pričetek izgradnje ni, se je delegatska skupščina te interesne skupnosti s svojimi pobudami aktivno vključila s predlogi v pripravo programa o uvedbi samoprispevka II v Ljubljani, iz katerega, kot je znano, naj bi bili v naslednjih petih letih zgrajeni tudi nekateri najnujnejši objekti zdravstvenega varstva v Ljubljani.

SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST ZA ZDRAVSTVO OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

PREDSEDNIK SKUPŠČINE TONE DOLNICAR

V vrtcu je prostora za 90 malčkov na skupno 415 kvadratnih metrih funkcionalne površine.

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD MALČI BELIČ

Gradnja tega VVZ se je pričela 25. marca 1973, v uporabo pa je bil vrtec dan 14. novembra 1974.

V vrtcu je prostora za 120 malčkov na skupno 991 kvadratnih metrih funkcionalne površine.

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD VIČ S-6

Gradnja tega VVZ se je pričela 9. marca 1974, v uporabo pa je bil vrtec dan 20. decembra 1974.

V vrtcu je prostora za 130 malčkov na skupno 1052 kvadratnih metrih funkcionalne površine.

OSNOVNA ŠOLA DOBROVA

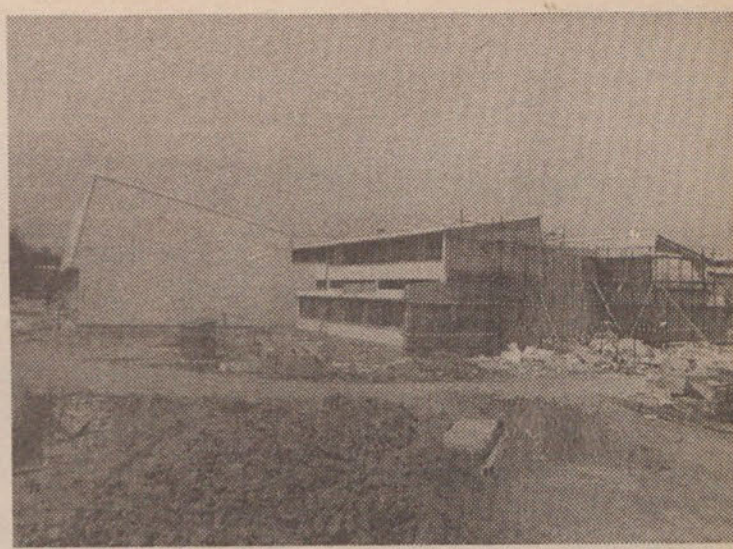
Gradnja te šolske ustanove se je pričela 8. avgusta 1973, prvič pa so se šolska vrata odprla 18. septembra 1974.

Solo je v letu 1976 obiskovalo 339 učencev.

OSNOVNA ŠOLA BREZOVICA

Gradnja te šolske ustanove se je pričela 30. januarja 1973, vrata novih šolskih prostorov pa so se odprla 20. marca 1974.

Solo je v letu 1976 obiskovalo 538 učencev.

Najnovejši posnetek osnovne šole Vič, ki bo odprla šolska vrata septembra!

OSNOVNA ŠOLA HORJUL – Gradnja je v zaključni fazi. Šola bo dana v uporabo septembra letos. Sredstva v višini investicijske vrednosti 22,695.000 din so zagotovljena.

OSNOVNA ŠOLA VIČ – Gradnja je v zaključni fazi. Šola bo dana v uporabo septembra 1976. Sredstva v višini investicijske vrednosti 41,066.000 din so zagotovljena.

OSNOVNA ŠOLA VRHOVCI – Izdelan je glavni projekt in investicijski program. Objekt bomo začeli graditi letos v avgustu. Sredstva so zagotovljena s finančnim načrtom za leto 1976.

Z otvoritve osnovne šole na Dobrovi, kjer je nadvse uspešno stekla tudi celodnevna šola

Z otvoritve osnovne šole na Brezovici

Kdaj bodo gotovi ostali objekti iz samoprispevka I?

VVZ VRHOVCI – Na objektu je končana groba inštalacija. Pričeta so slikopleskarska in keramična dela. Objekt bo dan v uporabo avgusta 1976. Sredstva v višini investicijske vrednosti 10,847.000 din so zagotovljena.

VVZ MURGLE – Izdelana je lokacijska odločba. V izdelavi je glavni projekt. Objekt bomo pričeli graditi jeseni. Sredstva so zagotovljena s finančnim načrtom za leto 1976.

ZAKAJ SAMOPRISPEVEK II?

Predlogi in sklepi občanov v krajevnih skupnostih, v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti ter skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in stališča družbenopolitičnih organizacij zajemajo odločitev, da predlagamo uvedbo novega samoprispevka.

Občani bi z novim samoprispevkom združevali sredstva v višini 1,5 odstotka od čistega osebnega dohodka. Tako bi v petih letih od 1. januarja prihodnjega leta dalje — zbrali 879 milijonov dinarjev, kar pomeni dve tretjini vrednosti skupnega programa. Preostali del bi združile samoupravne interesne skupnosti s področij, ki so zajeta v programu bodočega samoprispevka v Ljubljani in družbenopolitične skupnosti.

Na začetku tega srednjeročnega obdobja ugotavljamo, da so posamezne družbene dejavnosti v Ljubljani v kaj različnem materialnem položaju, precejšnje razlike so tudi med občinama. Dobrine družbenega standarda zaradi tega niso vsem enako dostopne. Z notranjo pobudo občanov, najbolj neposrednim izrazom solidarnosti — z odločanjem za samoprispevek — bomo mogli te razlike vzajemno in postopoma odpraviti.

Socialistična zveza in Zveza sindikatov bosta nosilki javne razprave o predloženem programu novega samoprispevka v Ljubljani, ki je objavljen v brošuri, ki so jo te dni dobila vsa gospodinjstva v Ljubljani. V krajevnih skupnostih ter v organizacijah združenega dela bosta zagotovili demokratično politično dogovarjanje in vključevanje vanj slehernega od nas.

**PREDLOG PROGRAMA OBJEKTOV ZA SAMOPRISPEVEK II. 1977—1981
OBČINA LJUBLJANA VIČ-RUDNIK**

Zap. št.	Objekt	Lokacija	Ocena investicijske vrednosti	Obrazložitev potrebe
1.	Samostojna osnovna šola Krim-Rudnik v KS Rudnik 16 učilnic, telovadnica, kuhinja in zaklonišče	Lokacija je zagotovljena	36.844,000	Pokriva potrebe v KS Krim-Rudnik in bo rešen problem prevoza otrok v druge šole
2.	Samostojna osnovna šola Preserje KS Podpeč, 12 učilnic, telovadnica, kuhinja in zaklonišče	Lokacija je zagotovljena	27.530,000	Nova šola bo omogočila delovanje v normalnih pogojih (sedaj 3 izmene v 3 objektih)
3.	Samostojna osnovna šola Škofljica, KS Škofljica, 12 učilnic, kuhinja, telovadnica in zaklonišče	Lokacija bo zagotovljena 31. 10. 1977	27.530,000	Nova šola bo razrešila nemogoče pogoje dosedanjega stanja pouka (neprimerne učilnice, ni telovadnice)
4.	Prizidek osnovne šole Velike Lašče KS Velike Lašče, telovadnica in zaklonišče	Lokacija ob obstoječi šoli	14.700,000	Z izgradnjo prizidka telovadnice bo možno normalno izvajanje pouka in koriščenje telovadnice za potrebe KS
5.	Prizidek osnovne šole Ig KS Ig, telovadnica, zaklonišče	Lokacija ob obstoječi šoli	14.700,000	Z izgradnjo prizidka telovadnice bo možno normalno izvajanje pouka in koriščenje telovadnice za potrebe KS
Skupaj osnovne šole			121.304,000	
1.	VVZ Krim-Rudnik, KS Krim-Rudnik za 160 otrok in zaklonišče	Lokacija bo zagotovljena	17.440,000	Predvideni VVZ pokriva potrebe v KS Krim-Rudnik
2.	VVZ v KS Milan Česnik za 80 otrok in zaklonišče	Lokacija bo zagotovljena	9.160,000	Predvideni VVZ pokriva potrebe v KS Milan Česnik
3.	VVZ Rožna dolina KS Rožna dolina in Vič za 120 otrok in zaklonišče	Lokacija bo zagotovljena	13.080,000	Predvideni VVZ pokriva potrebe v KS Rožna dolina in KS Vič
4.	VVZ Trnovo in KS Trnovo za 140 otrok in zaklonišče	Lokacija je zagotovljena	15.310,000	Pokriva potrebe KS Trnovo
5.	VVZ Vnanje gorice v KS Notranje gorice za 100 otrok in zaklonišče	Lokacija je zagotovljena	10.950,000	Predvideni VVZ pokriva potrebe v KS Vnanje gorice ter KS Brezovica
6.	VVZ Kozarje za 100 otrok	Lokacija je zagotovljena	12.300,000	Predvideni VVZ pokriva potrebe v KS Kozarje
Skupaj VVZ			78.240,000	
1.	Povečanje zdravstvenega doma Vič I. faza	Lokacija je zagotovljena	25.000,000	Izgradnja ZD bi omogočila razrešitev zdravstvenega varstva, predvsem otroški oddelek za celotno občino Ljubljana Vič-Rudnik
2.	Dom upokoencev za 200 ležišč v KS Kolezija	Lokacija je zagotovljena	70.000,000	Izgradnja DU za potrebe SOB Ljubljana Vič-Rudnik
SKUPAJ: SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK			294.544,000	

ODLOČAMO SE ZA SAMOPRISPEVEK!

V letošnjem letu se izteka petletno obdobje prvega samoprispevka v Ljubljani. Kljub prvim težavam, ki so nas spremljale ob izgradnjah objektov iz programa samoprispevka, to je novih osnovnih šol in vzgojnovarstvenih ustanov, je delo steklo izredno uspešno in tako lahko letos ob izteku zbiranja sredstev za prvi samoprispevek s ponosom in veseljem ugotovimo, da so objekti v veliki večini zgrajeni. V naši občini je iz programa izgradnje pet vrtcev in pet šol opravljeno skoraj vse. V začetku novega šolskega leta, to je v začetku meseca septembra, bodo šolarji stopili na našem področju v dve novi šoli. To sta osnovni šoli Vič in Horjul. Prav tako pa bodo malčki dobili nove prostore že v prihodnjem mesecu v vzgojnovarstvenem zavodu Vrhovci.

V mesecu septembru bodo zasadili lopate še pri izgradnji novega vrtca v Murglah in dozidavi šole in izgradnji telovadnice na Vrhovcih. S tem je uspešno opravljena zadolžitev, ki smo jo sprejeli z referendumom, ko smo se pred petimi leti odločili za ta samoprispevek. Ker pa v tem prvem samoprispevku nismo dali našim občanom vsega, kar bi potrebovali za svoje normalno delo in življenje v svojih krajevnih skupnostih, so mnogi občani in delovni ljudje dali pobudo, da bi bilo primerno opraviti tako solidarnostno skrb za vzgojo in izobraževanje, zdravstvo in socialno skrbstvo v Ljubljani ponovno.

To skrb in solidarno pripravljenost bi opravili s ponovno izglasovanjem samoprispevka za naslednje petletno obdobje. Iz tega novega samoprispevka to pot ob sodelovanju samoupravnih interesnih skupnosti bi zgradili na našem področju tri nove osnovne šole, pri dveh šolah bi zgradili telovadnici, šest vzgojnovarstvenih ustanov, razširili zdravstveni dom in zgradili dom za ostarele občane na področju Kolezije. Podroben načrt novega samoprispevka je razviden iz brošure, ki je bila posredovana vsaki družini in bo služila tudi za javno razpravo.

Pri snovanju novega programa izgradnje objektov iz samoprispevka so nas vodila mnenja in misli, da se novi samoprispevek odraža z gradnjo objektov na področjih, kjer se niso gradili objekti iz prvega samoprispevka, pa je zaradi vključevanja otrok v vzgojnovarstvene ustanove ali v osnovne šole situacija izredno pereča.

Nov samoprispevek bo omogočil, da bo zgrajen marsikateri prepotreben objekt, pri tem bodo rešeni najnujnejši primeri, zato verjetno ne bo delovnega človeka in občana, ki se ne bi ponovno odločil za tak način združevanja sredstev. Če pa je program najprimerneje pripravljen in sestavljen, naj na to opozori javna razprava, ki se sedaj z objavo programov začenja in bo tekla tudi še v mesecu septembru.

Ob tem je treba opozoriti na to, da ne gre za razširjanje programov, ker je za našo občino, po konstrukciji zbiranja sredstev v Ljubljani, na voljo 29,4 milijarde starih dinarjev. Zato moramo pri obravnavanju in predlaganju sprememb ob tem programu zasledovati celotno problematiko in se ne odločati zgolj na lastnih občutkih, ki so mogoče zaprti v preozek krog. Zato naj bo ob naši akciji za uvedbo novega samoprispevka prisotno naslednje vodilo: zavzemajmo se za to solidarnostno akcijo vsi enotno, ker s tem gradimo boljši jutri vsem.

VILI BELIČ

SAMOPRISPEVEK I

Z naglim naraščanjem prebivalstva so se povečale potrebe po objektih družbenega standarda. Zlasti je to občutno na področju otroškega varstva in osnovnega šolstva. Vedno več Ljubljančanov je zaposlenih. Med zaposlenimi je skoraj polovica žensk.

Zaradi tega in zaradi velikega pomanjkanja prostora v vzgojnovarstvenih zavodih in osnovnih šolah smo se Ljubljančani z referendumom novembra 1971 odločili nameniti del svojih osebnih dohodkov za izgradnjo vzgojnovarstvenih zavodov in osnovnih šol.

Prvi ljubljanski samoprispevek je pokazal, da imajo Ljubljančani izostren posluh za reševanje svojih in skupnih potreb. Zato se je leta 1971 večina zavestno odločila za to, da bo 5 let dajala po 1 odstotek od svojega osebnega dohodka za izgradnjo osnovnih šol in vzgojnovarstvenih zavodov.

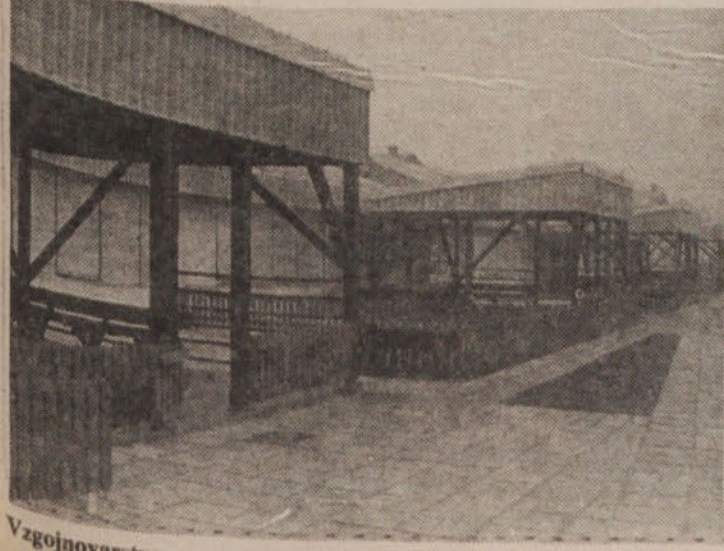
Z referendumom smo se odločili uresničiti v Ljubljani naslednji načrt: Zgraditi moramo 25 vzgojnovarstvenih zavodov, 24 osnovnih šol in vzgojno posvetovalnico, skupaj 50 objektov.

Do 15. junija letos smo od 25 načrtovalnih vzgojnovarstvenih zavodov zgradili 12, v gradnji je 5 objektov, za 8 objektov pripravljamo gradbeno-tehnično dokumentacijo.

V občini Ljubljana Vič-Rudnik je dosedaj iz programa samoprispevka zgrajeno

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD ŠKOFLJICA

Gradnja tega VVZ se je pričela 28. septembra 1972, v uporabo pa je bil vrtec dan 25. januarja 1974.

Vzgojnovarstvena ustanova Vič S-6 je sodobno zgrajena

V tej številki objavljamo še posnetek sedanjega »močno utrujenega« Karlovskega mostu, v eni prvih naslednjih številkih pa bomo objavili skico makete novega mostu.

GRADNJA NOVEGA KARLOVŠKEGA MOSTU SE ZAČENJA

Letos poleti bomo dočakali začetek gradnje novega Karlovskega mostu, ki postaja iz leta v leto ožje prometno grlo ob jugovzhodnem vходу v Ljubljano.

Karlovski most je postal že vsaj pred petnajstimi leti pretesen za promet, ki se vali čezenj. Razen tega je poleg še križišče Dolenjske ceste z železniško progo, kadar se tu zapro zapornice, se nabere kolona tja do Šmarja Sap, na drugi strani pa se dušijo avtomobilisti v grajskem predoru.

Marca 1973 je Projekt nizke zgradbe pripravil tri variantne predloge za ureditev Karlovskega mostu. Različne strokovne službe in upravni organi so večkrat razpravljali, ali bi bilo bolje graditi nadvoz ali podvoz, ali bi se splašalo prestaviti železniško progo ali naj ostane, kot je. Januarja 1975 so končno izbrali varianto, ki je po mnenju strokovnjakov najugodnejša: nadvoz s poglobitvijo in prestavitvijo železniške proge. Republiška skupnost za ceste je takoj zaprosila za lokacijsko dovoljenje, ki ga je republiški sekretariat za urbanizem izdal šele 11. junija letos.

Program izgradnje Karlovskega mostu ne zajema samo mostu čez Gruberjev prekop in nadvoza nad železniško progo, pač pa tudi celo vrsto drugih del.

Karlovsko in Dolenjsko cesto bodo prestavili nekoliko proti jugu na odseku od Janežičeve do Orlove ulice.

Dolenjsko železnico bodo prestavili proti jugu in zahodu v dolžini dobrega kilometra in jo poglobili, tako da bo pri križišču z Dolenjsko cesto za 3,75 metra nižja, kot je zdaj.

Nadvoz Dolenjske ceste nad železniško progo bo visok 6,13 metra, med opornikoma pa bo 10,55 metra svetle odprtine.

Ižanska cesta bo pod Dolenjsko cesto neposredno povezana s Hradskega ceste, ki se bo nato po 7,5-odstotnem klancu vzbela v nadvoz nad železniško progo.

Na Karlovski cesti bo pred vstopom na most veliko semaforizirano križišče s Cesto za Gradom in Privozom. Tako Cesto za Gradom kot Privoz bodo tudi razširili.

Drugo semaforizirano križišče bo križišče Orlove ceste z Dolenjsko cesto, ki bo pomembno za vse, ki prihajajo v mesto po Ižanski cesti, saj z Ižanske ceste po izgradnji mostu ne bo več neposrednega vstopa na Dolenjsko cesto.

Kompleks Karlovskega mostu bodo gradili etapno s tem, da bodo najprej začeli graditi most, katerega os bo 35 metrov nad osjo sedanjega mostu. Medtem ko je stari most pravokoten na Gruberjev prekop, ga bo novi prečkal pod kotom 72 stopinj in pol. Most bo imel štiri vozne pasove po 3 metre in pol ter na vsaki strani po dva metra kolesarske steze in pločnika, dolg pa bo 110 metrov.

In cena? Predračun za izgradnjo mostu je 38,9 milijona dinarjev. Vsa dela pa bodo stala bistveno več, okrog 160 milijonov dinarjev. Pripomnimo naj, da je bila leta 1973 najdražja varianta ocenjena z okrog 95 milijonov dinarjev. Razlika, ki je nastala v treh letih, kaže, da je čas zares zlato.

L. J.

VIŠKI »TEKSAS«

S prikazano skico dela viške občine vzdolž Jamove ulice in Gradaščice skušamo prikazati nesodobno reševanje razvoda električne energije v že dokončno urejenem stanovanjskem in poslovnem naselju. Ob času, ko smo zgradili sedanjo transformatorsko postajo ob Jamovi ulici in ko še nismo imeli dograjene Jamove, Merčnikove, Tbilisijeve in Tomažičeve ulice, s celotno popolnoma novo Bonifacijo in industrijsko cono, je bilo še nekako opravičljivo in verjetno tudi gospodarsko utemeljeno, da smo električno energijo do transformatorske postaje speljali po zraku in lesenih nosilnih stebrih in konstrukcijah.

Da smo pa sedaj, ko je opisano območje popolnoma urejeno, znova obnovili v še bolj dopolnjeni in temu primerno dragi izvedbi vse nosilno stebrovje z lesenimi konstrukcijami, nam je pa res popolnoma nerazumljivo.

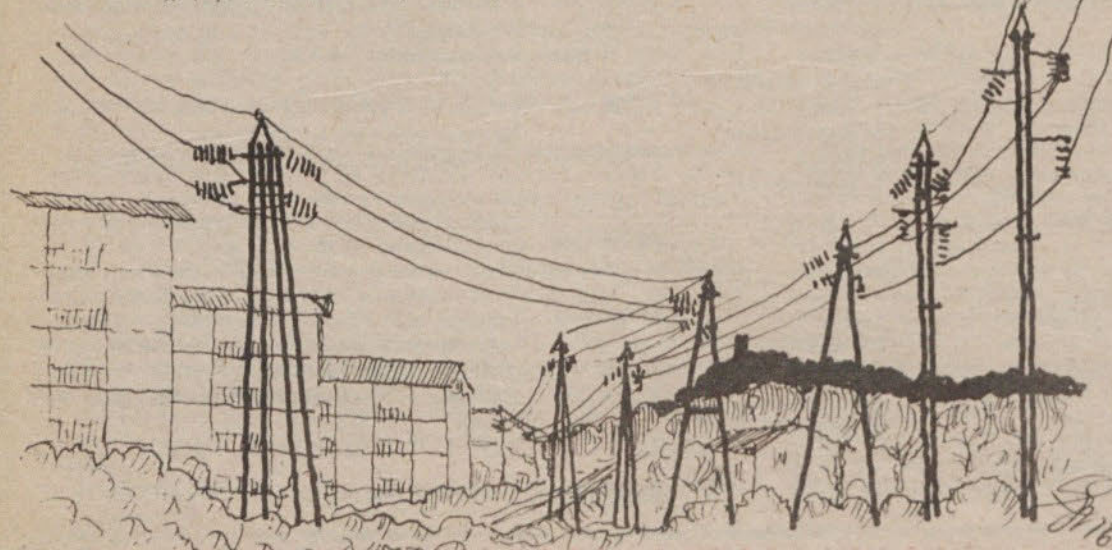
Ali se tudi v tem primeru obravnava viška občina kot ta mestna občina ali tu ne prebivajo prebivalci Ljubljane, ali morajo res vseti po vseh hišah našega starega mestnega območja vsemogoče »žnjarije«, kakor da smo resnično v nekem teksaskem predmestju!

Ne razumemo sedanje odločitve, ki trdi, da je lesena izvedba že bila in da je cenejša kot kabel, kar pa dvomimo in resno mislimo in celo trdimo, da bi se moralo v tem času razvoja opisanega območja slične daljnovode pokablati, pa čeravno bi bilo to nekoliko dražje. Nekaj pa vendar lahko prispevamo tudi v naši občini za lepši in sodobnejši videz našega življenjskega prostora!

Istočasno, ko nas Skupnost za varstvo okolja v vseh oblikah poziva, naj sadimo drevesa, grmovje in žive meje, pa mi sadimo po naših zelenicah in vrtovih suhe lesene brezvejne stebre raznih oblik in velikosti. Vprašamo, kdaj bodo takšni odnosi minili in ali je sploh potrebno, da prihajamo danes do takšnih odločitev.

CIRIL STANIČ

POGLED IZ JAMOVE ULICE IN GRADAŠČICE NA MESTO IN LJUBLJANSKI GRAD

ZABELEŽENO...

»BREZPOTJE«

Vse je lepo in prav, da skrbimo za snažnost. Ni pa prav, da smetnjake za smeti postavljamo na kolesarske steze. Kolesarji so se zato prisiljeni umikati na pločnike. Smetnjaki torej izrinjajo kolesarje, kolesarji pešce, kam naj gredo pa ti?

SIMBOLIKA?

V občini imamo verjetno zadovoljivo prometno signalizacijo. Posebno pa to velja za Tržaško cesto, od koder je zgornji posnetek. Le-ta napisano sicer potrjuje, njegovo veljavo pa žal »onesposobi« smetnjak. Če bi ob divjih smetiščih zapisali, naj občani nesnago rajši odvržejo v smetnjake, potem tokrat dodamo, naj bodo le-ti vsaj meter za prometnim znakom!

ZBIRANJE ODPADNIH SUROVIN

Specializirane organizacije opravljajo že uspešno organiziran odkup nekaterih materialov po delovnih organizacijah in gospodinjstvih in to:

1. Rdeči križ in Unija-papir servis-papir.
2. Dinosa in Surovina - vse odpadne materiale.
3. Komunalno podjetje Ljubljana - kosovne odpadke.

Program zbiranja komunalnih odpadnih surovin za leto 1976.

Za uspešno izvajanje programa se morajo nekateri dejavniki zlasti krajevne skupnosti ustrezno organizirati. Krajevne skupnosti morajo uveljaviti ustavno pravico in dolžnost, ki izhaja iz naložene skrbi za varstvo okolja. V ta namen mora tudi krajevna skupnost formirati štab za varstvo okolja, v katerega mora vključiti občane prek organizacij in društev. Ob pomoči SZDL je v ta štab potrebno vključiti Rdeči križ, Društvo prijateljev mladine, ter vsa ostala v krajevni skupnosti delujoča društva. Krajevna skupnost je po svoji osnovni funkciji zadolžena za varstvo okolja (ustava, statut).

Program zbiranja odpadnih surovin je nadaljevanje določenih nalog iz preteklega leta s tem, da je izvajanje programa v letu 1976 družbena akcija, ki vključuje vse družbene dejavnike in zajema vsa gospodinjstva.

Posebnosti programa so zlasti sledeče:

1. enoten organiziran nastop za območje ljubljanskih občin
2. program zajema vsa gospodinjstva, ki lahko oddajo različne odpadke materiala do 8-krat letno.

3. usklajen in sprejet je enoten rokovnik za leto 1976
4. vpeljana je enotna propaganda
5. skupni dogovor o cenah odpadnih surovin
6. gospodinjstva lahko oddajo papir, kovine in steklo po vnaprej znanem rokovniku. Ob zbiranju in odvažanju kosovnih odpadkov pa lahko oddajo vse odpadne materiale.

7. dinamika akcij zbiranja odpadnih surovin je tako razporejena, da gospodinjstva lahko oddajo odpadni material v časovnih presledkih enega ali največ dveh mesecev, kar je sprejemljivo tudi za stanovanja z omejenimi površinami (velja predvsem za gosto naseljena območja).

Financiranje izvajanja programa

Specializirane organizacije bodo plačevale zbrane surovine po določenih cenah, razliko med prihodki in stroški (nastalimi ob tem programu) za surovine, katerih cena ne bo določena, se bodo nadalje delili po dogovoru jenem ključu. Zbrana sredstva bi prevzela krajevna skupnost, ki bi tako nastali dohodek po svoji uvidevnosti usmerjala v humanitarne namene Rdečega križa, šolanje za kritje stroškov in ostalo, medtem, ko Unija-papir servis nakazuje sredstva za zbrani papir direktno Republiškemu odboru rdečega križa, Občani in delovni ljudje pa naj bi ob tem imeli največjo nagrado - zdravo okolje in očuvanje naravnih virov.

Iztržek za oddano blago, ki ga dostavi specializiranim organizacijam Komunalno podjetje Ljubljana, nakazuje specializirane organizacije direktno na krajevno skupnost, kjer je bilo kosovno zbrano.

ROKOVNIK ZBIRANJA KORISTNIH ODPADNIH SUROVIN ZA LETO 1976

mes	september	oktober	november	december
1	Alfonzina - P	Saurid - P Alfonzina - OM	Saurid - S Zabig - OM	Komunalni štab - P Komunalni štab - S
2	Kaluhar - P	Kaluhar - OM	Saurid - S Zabig - OM	Zgorja Sika - P Zgorja Sika - S
3	Gradiva - P	Vinograd - P Gradiva - OM	Alfonzina - P Vinograd - S Verce, Zg. Rdeči - OM	Dražje, Kucer - P Dražje, Kucer - S
4		Vinograd - P Gradiva - OM	Kaluhar - P Gradiva - S Polo, Zablje, Sestnje - OM	
5		Gradiva - P Vasa Iškijca - OM	Gradiva - P Misti - OM	
6	Stara Iškijca - P	Stara Iškijca Polo - OM	Zelena jama, Nova Jarka - OM	Saurid - P Saurid - S
7	Prsti - P	Kaluhar - P Kuharje - S Tahar - OM	Zelena jama, Nova Jarka - OM	Vinograd - P Vinograd - S
8	Tahar - P Tahar - S	Usp. sm. Hračar - P Paljane - OM	Stara Iškijca - P Kuharje - OM	Gradiva - P Gradiva - S
9	Paljane - P Paljane - S	Vodnar - OM	Prsti - P Kri. Radak - OM	Kuharje - P Kuharje - S
10	Vodnar - P Vodnar - S		Tahar - P Tahar - S Mati Raki - OM	Ispravniki meste - P Hračar, Paljane - P
11		Zabig - P Zabig - S Ser. sm. Tomarica - OM	Paljane - P Paljane - S Mila Cerk - OM	
12		Verec, Zg. Rdeči - P Zabig - P Babi Raki - OM	Vodnar - P Vodnar - S Bona d. Kucerje - OM	
13	Ser. sm. Tomarica - P	Polo, Zablje, Sestnje - P Polo, Zablje, Sestnje - S Ser. sm. Tomarica - S Belgrad - OM	Trnava - OM	Zabig - P Zabig - S
14	Babi Raki - P Babi Raki - S	Misti - P Misti - S Stabon - OM		Verec, Zg. Rdeči - P Zabig - P
15	Belgrad - P	Zelena jama, N. Jarka - P Saurid, Pasterje, Klara - OM	Saurid meste, Tomarica - P Vil - OM	Polo, Zablje, Sestnje - P Polo, Zablje, Sestnje - S
16	Stabon - P Stabon - S	Cer. sm. Nadjgata - OM	Babi Raki - P Vinograd - OM	Misti - P Misti - S
17	Pasterje, Saurid, Klara - P Pasterje, Saurid, Klara - S		Belgrad - P	Zelena jama, N. Jarka - P
18		Kuharje - P Kuharje - S Mila Majera - OM	Stabon - P	
19		Kri. Radak - P Kri. Radak - S Hračar, Kucer - OM	Polo, Zablje, Sestnje - P Pasterje, Saurid, Klara - S	
20	Cer. sm. Nadjgata - P Cer. sm. Nadjgata - S	Mati Raki - P Mati Raki - S Sestnje - OM		Kuharje - P Kuharje - S
21	Mila Majera - P Mila Majera - S	Mila Cerk - P Mila Cerk - S Ljubanec - OM		Kri. Radak - P Kri. Radak - S
22	Hračar, Kucer - P Hračar, Kucer - S	Bona d. Kucerje - P Bona d. Kucerje - S Komunalni štab - OM	Cer. sm. Nadjgata - P Cer. sm. Nadjgata - S	Mati Raki - P Mati Raki - S
23	Sestnje - P Sestnje - S		Mila Majera - P Mila Majera - S	Mila Cerk - P Mila Cerk - S
24	Ljubanec - P Ljubanec - S		Hračar, Kucer - P Hračar, Kucer - S	Bona d. Kucerje - P Bona d. Kucerje - S
25		Trnava - P Trnava - S Dražje, Kucer - OM	Sestnje - P Sestnje - S	
26		Vil - P Vil - S Sestnje, Gradiva - OM	Ljubanec - P Ljubanec - S	
27	Komunalni štab - P	Vinograd - P Viktor, Babi - P Vinograd - S Vinograd - OM		Trnava - P Trnava - S
28	Zgorja Sika - P	Zgorja Sika - S Gradiva - OM		Vil - P Vil - S
29	Dražje, Kucer - P	Dražje, Kucer - S Mati, Mista, Misti - OM		Vinograd - P Vinograd - S
30		Ispravniki meste - OM Hračar, Paljane - OM		

S ŠESTE SEJE OBČINSKE KULTURNE SKUPNOSTI KULTURNIŠKI »DA«

V ponedeljek, 22. junija je bila šesta seja skupščine občinske kulturne skupnosti. Oba zbor (zbor uporabnikov in zbor izvajalcev) sta sprejela program občinske kulturne skupnosti, finančni načrt ter sklep o njegovem izvajanju in nenazadnje program ljubljanske kulturne skupnosti.

Ugotovili so, da sprejemajo letni program dela pravzaprav v času, ko je več kot polovica programa realizirana. Tako delegati pravzaprav postajajo volilni aparat, katerega sklepi ne morejo vplivati na minule dogodke. S tem pa se nevtralizira delavski sistem odločanja.

V razpravi so delegati obeh zborov največ pozornosti posvetili programu občinske kulturne skupnosti, ljubljanske kulturne skupnosti in sklepu o temeljnih izhodiščih, kriterijih in stališčih skupščine ljubljanske kulturne skupnosti o razporejanju dohodka za uresničevanje programov kulturne dejavnosti v tem letu.

Glede na to, da je krajevna skupnost temeljna celica naše družbe, ji kulturna skupnost prepušča programiranje celotnega dela kulturnih dejavnosti na njenem področju. Tu gre predvsem za vsestransko udeleževanje šolske in delavske mladine, ki bi jo s predlogi krajevne skupnosti še obogatili in razrešili. Izven krajevne skupnosti pa naj poteka programiranje dejavnosti občinske zveze kulturno prosvetnih organizacij, katerih delovanje ima vseobčinski pomen.

Kulturno umetniško delovanje v tem letu poteka podobno kakor lani, le da smo pridobili nove pevske zборе, prilagoditve bomo imeli za ogled petih odskih del več kot v minulem letu.

Kulturnoumetniškimi društvom, ki jih je v občini devetnajst ter pevskega zboru Iška vas bo kulturna skupnost financirala osnovno dejavnost ter jim bo tako zagotovljen neposredni obstoj, vsem ko jim bo sredstva za programe dodeljevala na podlagi poročil občinske ZKPO, ki bo te programe po obsegu in kakovosti izvedbe ocenila prek svojih strokovnih komisij.

Ker je bil program ljubljanske kulturne skupnosti v obliki izhodišč objavljen kot priloga ljubljanskega dnevnika skupaj z ostalimi programi samoupravnih interesnih skupnosti, prav tako pa je bil poslan vsem osnovnim organizacijam zveze sindikatov, temeljnim organizacijam združenega dela, krajevnim konferencam SZDL in krajevnim skupnostim, so tokrat obdelali le krajšo verzijo, ki opredeljuje program organizacij združenega dela s področja kulturnih dejavnosti in program stalnih kulturnih akcij.

Najrazburjivejša razprava pa se je razvila okrog temeljnih izhodišč, kriterijih in stališč skupščine ljubljanske kulturne skupnosti, o razporejanju dohodka za uresničevanje programov kulturnih dejavnosti v tem letu. Uvodoma je direktor mestnega gledališča ljubljanskega nakazal „neenakost“ pri financiranju kulturnih ustanov. To je temeljil z dejstvom, da imajo različne kulturne ustanove pri enaki dejavnosti različni obiski zaradi števila sedežev v dvorani. Kriterije financiranja, katerih v letošnjih temeljnih izhodiščih ni opaziti, pa naj uskladijo s kriteriji iz lanskega leta. Razpravljalci so potrdili pravilnost njegovega mnenja, tako da je bil finančni načrt ljubljanske kulturne skupnosti za letošnje tekoče leto zavržen. Sklepi in mnenja pa se bodo prenesli na raven mestne ZKPO.

ANDREJ SELAN

TEŽAVE IN ŽELJE KRAJANOV VNANJH GORIC

Predlog za referendum o krajevnem samoprispevku

Vnanje Gorice so naselje v bližini Ljubljane. To je tudi pripomoglo, da so zadnjih nekaj let postale zelo priljubljen cilj bodočih novograditeljev. Še pred nekaj leti smo se vsi poznali med seboj, sedaj pa ni več tako, ker se vas naglo širi. S tem pa se skokoma večajo tudi problemi, ki še pred kratkim niso bili tako pereči. Kraj zajema sorazmerno veliko področje in krajeve precej časa izražajo svoje želje po asfaltiranju ceste, še pred tem pa bi bilo nujno potrebno urediti kanalizacijo. V mnoge nove hiše se selijo mlade družine in s tem seveda tudi majhni otroci. Vrtec bi bil zelo dobrodošel. Zato je bila pri krajevni skupnosti že pred časom ustanovljena posebna komisija za izgradnjo vzgojnovarstvenega zavoda v Vnanjih Goricah. Komisija je v ta namen že pripravila prve korake. Če bo uspel referendum za podaljšanje samoprispevka, bo izgradnja našega vrta verjetno uvrščena v program. Spričo vedno številnejših novogradenj pa je postal problem elektrifikacije zaskrbnjujoč.

Zaradi vsega tega, pa tudi drugih vprašanj, je bil konec meseca aprila in potem še ponovno sredi maja sklican zbor delovnih ljudi in občanov naše krajevne skupnosti.

Dnevni red prvega zborja je bil precej obsežen. Obravnavan je bil predlog spremembe zazidalnega načrta, ki ga je pripravil svet KS. Povod tega predloga so bile prošnje krajanov, ki se obračajo na KS, da naj jim omogoči gradnjo hiš; poleg tega pa je tudi veliko gradenj, ko so izven zazidalnega načrta Vnanjih Goric.

Želja krajanov Vnanjih Goric je tudi, da se popravi oziroma adaptira dvorana v združenem domu. V vasi je bilo nekdanje zelo živahno kulturno življenje, zlasti v prvih letih po vojni. Potem pa je zamrlo in dvorana služi sedaj kot skladišče ljubljanski Iliriji. V zadnjem času pa živahneje deluje mladinska organizacija. Radi bi sami pripravili razne kulturne prireditve, pa tudi organizirali gostovanja od drugod.

Nujne adaptacije in povečanja je potreben tudi gasilski dom. Zato smo na zboru sprejeli sklep, da bo vsaka hiša v Vnanjih Goricah prispevala v ta namen enkratni znesek 250,00 din.

Omenila sem že problem elektrifikacije. Danes ne dobi noben novograditelj električnega priključka, čeprav je poravnal vse obveznosti. To bomo skušali urediti. V srednjeročnem planu naše KS je tako določena tudi postavitev več novih transformatorjev. Saj je sedanjí težak položaj potrebno rešiti tako, da nas ne bodo že čez nekaj let težile iste skrbi. Za to pa bo potrebno ogromno sredstev, ki jih krajevna skupnost s svojimi skromnimi možnostmi ne bo zmogla sama. Tudi sami novograditelji ne, čeprav bo moral vsak izmed njih globoko poseči v svoj žep.

To in še marsikaj je bilo izrečeno na zboru občanov. V živahni razpravi se je izoblikoval tudi predlog, da bi v okviru KS Vnanje Gorice razpisali referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka. Krajanje bi radi nehali požirati prah z

belih vaških poti, radi bi uredili kanalizacijo, v doglednem času pa rešili že zgoraj omenjeni problem elektrike. Za vse to bi namenili tako zbrana sredstva.

Prav zato je bil sklican ponovni zbor krajanov. Udeležili so se ga vsi novograditelji ter prebivalci s področja, kjer naj bi stal prvi nov transformator. Drugi zbor je dal rezultat. Prisotni so izvolili poseben zbor za elektrifikacijo, ki bo naprej urejal zadeve. Člani so si zadali, da bodo v čim krajšem času izvedli, kar je potrebno za izgradnjo vsaj enega, najbolj nujnega transformatorja.

Vsi krajanje se zavedamo, da bomo te cilje uresničili le v primeru, da bomo poleg sredstev, ki nam jih bodo dodelile samoupravne interesne skupnosti, tudi sami aktivno sodelovali tako s svojim delom kot tudi s samoprispevkom.

FANI KUCLAR

IZGRADNJA NOVEGA VODOVODNEGA ZAJETJA V POLHOVEM GRADCU

V zadnjih dneh maja so člani polhograjskega vodovodnega odbora proslavili v llovem grabnu nad Polhovim Gradcem nov delovni uspeh. Dogradili so namreč novo vodovodno zajetje, ki je sicer že nekaj časa predstavljal eno izmed perečih vprašanj krajevne skupnosti Polhov Gradec.

Zaradi naglega porasta individualnih stanovanjskih zgradb in izgradnje celotnega novega naselja ob starem delu Polhovega Gradca se je v zadnjem času poraba pitne vode tako povečala, da bi v primeru hujše suše občani utegnili ostati celo brez nje.

Stanje je še zlasti kritično zategadelj, ker je vodovodno omrežje zavoljo starosti ponekod že tako močno dotrajano, da se velika količina vode enostavno porazgubi.

Ker je hkrati z drugimi deli, ki jih v zvezi z ureditvijo vodovoda načrtuje KS Polhov Gradec, planirano tudi podaljšanje vodovoda proti Srednji vasi, bo treba poleg novega prostornega rezervoarja, ki bi ga radi pričeli graditi že letošnjo jesen, vsekakor zamenjati tudi dotrajane vodovodne cevi.

Pri tem velja posebno poudariti veliko zavzetost in pripravljenost občanov, posebno članov vodovodnega odbora, da sami prostovoljno skrbijo za redno vzdrževanje vodovoda, med drugim tudi za potrebne investicije, tako da se vodovod povsem samofinancira, obenem pa sami opravljajo tudi vsa strokovnejša dela, ki so potrebna pri vzdrževanju vodovodnega sistema. Radi bi preprečili tudi neodgovorno in nesmotno porabo pitne vode, ki ji botrujejo pre-slabe hišne napeljave, zato je svet KS začel letos končno uresničevati sklep o obveznem vgrajevanju ustreznih vodomero.

BRANKO VRHOVEC

Traktor je v sodobnem kmetijstvu nujno potreben

TREBA JE REŠITI TUDI TAKE TEŽAVE KMETOV!

V horjulski dolini se kmetje pritožujejo, da ne morejo podkovati svojih konj. Na vsem področju ni niti enega kovača, ki bi imel obrt, da bi to lahko delal. To tudi ni prav nič donosen posel, ker število konj upada, toda kar jih je, pač morajo biti podkovani. Sušmarjem (če jih sploh lahko tako imenujemo) pa je inšpekcijska služba strogo prepovedala to delo. Tudi vojska ob naboru konjev zahteva lepo podkovane konje.

To uganko naj rešijo občinski možje v sodelovanju z inšpektorji!

Drugi problem pa so prav sedaj izpiti za traktorje. Lepo in prav je, da je red na cestah in da poteka po predpisih. Toda postavimo se v kožo 60-letnega (in tudi precej več) človeka, ki že nekaj let vozi traktor, ki se ga je navadil sam ali s pomočjo sosedov oziroma znanca, seveda ne po vseh pravilih, ki so danes zahtevana. Kako naj sedaj spremenimo tehniko vožnje? Kolikor se spominjam nazaj, nesreč na cestah v naši dolini s traktorji skoraj ni bilo. Največ nesreč s traktorji je v gozdovih in strmih pobočjih. O delu v takih pogojih bi morali bolj poučevati te voznike. Prav tem voznikom bi tudi priporočil, da si dajo izdelati zaščitno ogrodje, ki dobro varuje voznika. S tem bi bila preprečena marsikatera huda nesreča.

Zavedati se moramo, da danes ni enostavno biti dober kmet. Poleg vseh datatev, ki jih ima do družbe, mora biti tudi pravi strokovnjak, da obvlada vse kmetijske stroje in jih vsaj kolikor toliko vzdržuje. Servisov praktično sploh ni. Da obvlada živinorejo, da se spozna na umetna gnojila, na zaščitna sredstva proti plevelem in še bi lahko naštevali.

Zato ni čudno, da zapuščajo kmetije in odhajajo v službe. Prav sedaj mi je izjavil kmet, ki ima urejen hlev z veliko živine »Če ne napravim izpita za traktor bom vse prodal in grem v službo! Mislim, da bi zato le morali ti ljudje imeti olajšave. Če pogledamo vasi po Slavoniji in sploh po naših drugih republikah, so na cesti gosi ali govedo in mora pač voznik počakati. To naj bi delno veljalo tudi pri nas, da bi avtomobilisti, bili v kmečkih naseljih bolj previdni in obzirni do traktoristov.

Imejmo pred očmi to, da kdor enkrat zapusti kmetovanje, se le nerad vrne nazaj.

VINKO ŠKOF

OB JUBILEJU JERNEJA ČERTANCA

Srečala sva se na Rakitni, med množico pionirjev – gasilcev, ki so tekmovali v okviru Občinske gasilske zveze Ljubljana-Vič-Rudnik. Zravnan in ponosno je gledal na mladi rod, včasih pripomnil ali dal nasvet svojim sodelavcem, kakor vojskovođa, ki na vzpetini opazuje premike svojih čet.

Jernej Čertanec – ime, ki pomeni na Slovenskem in tudi v jugoslovanskem merilu osebnost, ki je skozi celo življenje povezana z gasilsko dejavnostjo. Ko stojim pred njim, ki mu je gasilska uniforma ponos in čast, in katero nosi že 53 let, se nehoče ozrem na prek 300 pionirjev, ki so tekmovali na gasilskih veščinah. Spomnil sem se njegovih besed izpred 20 let, ko je na podobni prireditvi z znatno manjšo udeležbo pozival s svojim gromkim glasom mladino, naj se vključi v gasilske vrste in s tem pripomore, da bo gasilstvo nadaljevalo svoje poslanstvo. Sledili smo njegovim besedam; vključili se v gasilska društva in postali gasilci.

Danes smo tudi mi ponosni: ponosni zato, ker vemo kaj pomeni pomoč človeku, ki se znajde v nesreči.

Pobaral sem Jerneja Čertanca, naj mi kaj pove o svojem življenju, ki je povezano z gasilstvom, saj se mi zdi, da je slavjenec kljub 70 letom mnogo mlajši, kakor mu jih je namenila narava.

S 17 leti se je vključil v gasilsko društvo Brdo pri Ljubljani in je bil v naslednjih letih tajnik, poveljnik in predsednik. Predanost gasilstvu je bila opazna tudi izven območja društva.

Že kot 28-letni mladenič je bil pomočnik tajnika Gasilske zveze mesta Ljubljane in član širšega odbora Gasilske zajednice dravske banovine.

Leta so tekla in prišla je druga svetovna vojna. Dobro je vedel, kje je njegovo mesto.

Zavednost in predanost svoji domovini ni bila v skladu z okupatorjevo politiko, zato so ga mučili po zaporih in odgnali v koncentracijsko taborišče Dachau.

Prišla je svoboda in Jernej Čertanec se je vrnil izmučen v rodni kraj Brdo. Ni čakal in omahoval, ampak se je takoj zavedal, da mora nadaljevati delo na področju gasilske organizacije. Po osvoboditvi je postal član rajonskega odbora Vič in prvi predsednik društva Vič – BRDO.

Z izrednimi organizacijskimi sposobnostmi je uspel v sodelovanju z ostalimi gasilci postaviti nove temelje gasilske organizacije.

Izvoljen je bil tudi v gasilsko poveljstvo mesta Ljubljane in že leta 1954 je postal sekretar Gasilske zveze Slovenije in predsednik Okrajne gasilske zveze Ljubljana – mesto.

Z ukinitvijo Okrajnih gasilskih zvez je bil leta 1965 izvoljen za predsednika Občinske gasilske zveze Ljubljana-Vič-Rudnik in sekretarja Mestne gasilske zveze in še bi lahko našteval. To bogato kariero izkazujejo tudi številna odlikovanja.

Poleg gasilstva se aktivno ukvarja tudi v družbenopolitičnih organizacijah na Brdu.

Ko sva gledala vrvež pred seboj, sem bil prepričan, da se kljub 70 letom čuti Jernej Čertanec mladega po srcu.

Mladega zato, ker vidi pred sabo pionirje – gasilce. Vidi svoje dosedanje delo, ki je najbolj poplačano prav s tem, da se z vključevanjem mladih pomlajuje kader, ki bo nadomestil starejše.

Ko smo bili na koncu tekmovanja zbrani na razglasitvi rezultatov, je tovarišu Čertancu čestital sekretar občinske gasilske zveze Vič-Rudnik, pionir iz GD „Brezovica“, in mu v imenu vseh pionirjev izročil šopek nageljnov.

Buren aplavz in gasilsko geslo „Na pomoč!“ iz grl pionirjev in prisotnih je bila najlepša čestitka predsedniku Čertancu.

NANI SEVER

DOLENJSKA CESTA ŠE VEDNO PROBLEMATIČNA

Občani Gornjega Rudnika smo ob krajevnem prazniku dobili podaljšano prognozo—3 mestnega prometa. Bili smo zelo ugodno presenečeni, saj smo se rešili težav, ki smo jih imeli z »grosupelčanom« (avtobusom iz Grosupljeja), saj ga je bilo treba nemalokrat čakati, pa tudi precej dražji je bil.

Težav še ni konec, saj na Dolenjski cesti še vedno ni urejena zadovoljiva razsvetljava. Še vedno ne gori 5 svetilk, približno v razdalji 500 m naprej od bližnjega obračališča. Proti gasilskemu domu pa so postavljene le klasične svetilke, katerih razsvetljava je nezadostna. To pa je lahko zelo nevarno. Ko še ni bilo avtobusno postajališče pri gasilskem domu razsvetljeno, bi se kmalu pripetila huda prometna nesreča. Mladost deklet je namreč konjaj ušlo avtomobilu, ki v temi ni videl prehoda za pešce. Tam sta sedaj dve neon-ki svetilki, ki ta prehod doka dobro osvetljujejo. Občani bi seveda želeli, da vsi odgovorni tovariši pogledajo, kako slabo razsvetljena je štirinestna Dolenjska cesta. To naj si ogledajo ponoči! Opozoril bi še na neurejenost cestišča Dolenjske ceste, kjer so na obeh straneh makadamskih pločnikov že dalj časa kupi peska! Čemu se ne more čistiti Dolenjska cesta vsaj nekajkrat na leto oziroma takrat, ko je potrebno. Pešči so tako nemalokrat blatni in mokri!

S. SKOCIČ

Marjeta Stojan

POT MARKSISTIČNIH KROŽKOV

Program dela za marksistične krožke v srednjih, višjih in visokih šolah je izdelan. O tem pripoveduje Marjeta Stojan, članica mestnega centra marksističnih krožkov v Ljubljani.

Program dela za marksistične krožke na srednjih šolah je zaradi raznolikosti predznanja dijakov razdeljen na A, B in C stopnjo. Tako je najlažji program A za mladino brez predhodnega znanja, program B za mlade z osnovnim znanjem marksizma in program C, ki imajo predhodno znanje iz splošne sociologije. Cilj vseh programov pa je usposabljanje srednješolske mladine na teoretičnem področju, ter končno to znanje pre-skusiti v delu v osnovni organizaciji ZSMS. Velik poudarek pa mora biti dan osebnemu delu, na sestankih krožka pa pride le do izmenjave mnenj. Pri tem pa naj priskoči na pomoč tudi mentor ali predavatelj, da snov podrobno razloži in komentira.

Krožki se morajo prvenstveno povezati z osnovno organizacijo ZSMS, v okviru katere delujejo. Zelo željena je povezanost tudi z OO ZK, kjer imajo možnost dobiti predavatelje, literaturo, izmenjavo izkušenj in podobno. Prav tako se krožki lahko povezujejo med seboj za posamezna predavanja ali pa se odločijo za skupno delo. Prav tako je pomembna povezava z občinskim centrom marksističnih krožkov. Žal povsod le ti še niso zaživel tako kot je potrebno, kar velja tudi za ta center pri OK ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik.

Na mestnem centru marksističnih krožkov so izdelali tudi smernice za marksistično izobraževanje na višjih in visokih šolah.

Marksistični krožki na fakultetah naj bi bili na višjem nivoju kot drugod, saj lahko predpostavljamo, da študentje že poznajo osnove marksistične teorije, naj bi se poglobljali v marksistično literaturo in obravnavali Marxove sodobnike. S pomočjo mentorja naj bi debatirali o aktualnih problemih in jih kritično predelali skozi prizmo marksizma. Mentor naj bi bil profesor družboslovne smeri. Zaželeno je, da bi marksistični krožki na fakultetah mentorja imeli, a to ni nujno. V kolikor člani krožka smatrajo, da nimajo dovolj predznanja za poglobljen oseben študij, pa naj prevzamejo še pre skušeno metodo predavanja, ki naj bi krožkarje pripeljale na osebno delo. Na sestankih krožka naj bi se predvsem razvila debata, v kateri naj bi se kresale misli mladih marksistov. Zaključki pa morajo temeljiti na marksistični ideologiji. Zavedati pa se moramo, da je na posameznih fakultetah stopnja marksistične izobrazbe različna. Zato naj bi po danih smernicah krožkarji sami izdelali program dela.

V NAŠI OBČINI IMAMO MNOGO MOŽNOSTI ZA IZLETE IN PRIJETNE SPREHODE

Turistično društvo na Raščici je 30. maja odprlo sprehajalno pot iz Trubarjeve Raščice do Karlovice. Razpotegnjena je po dolenskem gričevju med Velikimi Laščami, Raščico, Kureščkom, Blokami in Sodražico. Začenja

se na Raščici pri bencinski črpalki, kjer zavije na desno in gre prek Hlebč in Stop na Primož in naprej mimo Zgonč v Kališče in se zaključi na Karlovice.

Raščički turistični delavci želijo s prvim tovrstnim poskusom odpreti in približati še neobljuden svet zahodnega dolenskega gričevja tistim ljubiteljem narave, ki si želijo manj zahtevnih poti in hkrati neposrednega stika z naravo. Pot se vije med razkošnimi hribi posutimi z nepreglednimi gozdovi, in redkimi hišami, razpotegnjenimi livadami in skopimi polji. V pokrajino pa se kakor organsko zarasla dvigajo partizanska obeležja, ki vzbujajo tiha razpoloženja na čas groze in strahu, ko se je narava tako kot danes odprla ljudem, ki znajo ceniti svobodo in svet.

Raščički turistični delavci in mladina želijo približati življenjski utrip tihi harmoniji gozdov in polj ter prvobitni obliki človekovega stika z naravo — življenju na vasi. Njihova polja in njihove kmetije zahtevajo mladih moči, ki jih bodo morda pridobili prav s tem, da se njihova neobljudena zemlja odpre civilizacijskemu svetu. Seveda pa prinaša ta zahteva po odprtosti s seboj vse tiste nevarnosti in nepravilnosti, ki jih je človek že tolikokrat izkazal naravi in ki so na žalost prisotne tudi pri nas.

Zato je razumljiva želja raščičkih turističnih delavcev, da sprehajalna pot ne bi bila le muha enodnevnica, ki bi jo zadušili odpadki in iztrebki ljudi, ampak da bi lahko po dvasjetih, tridesetih letih sedanja medicina še naprej vabila svoje potomce v neoskrunjen del zahodnega dolenskega gričevja.

Njihova zamisel je torej jasna: zblizati se s svetom, stabilizirati kmetijsko gospodarstvo, omogočiti neposreden in čim hitrejši stik z naravo tistim, ki živijo v zadušljivih mestih in ohraniti vse njene lepote.

Sprehajalno pot iz Raščice do Karlovice so poimenovali »Trubarjeva krožna pot«; sprehodi se v dveh urah zmerne hoje. Razteza se po rahlo dvigajočih in spuščajočih se hribih; malce napornejša je pot na 816 metrov visoki Primož, ki pa jo poplača čudovit razgled na velik del bližnje in daljne okolice Velikih Lašč z Veliko in Malo goro, Grmado, na Bloke, vidi pa se tudi tja proti Ljubljani, kjer zakrivajo pogled na ljubljansko polje Rovte.

Pot je zelo dobro in na gosto označena. Ta takorekoč neznan svet naše prelepe domovine je oddaljen od Ljubljane komaj več kot 30 kilometrov!

FRANCE MODIČ

TUDI VARSTVO GORSKE NARAVE NAJ POSTANE VSESPLOŠNA DRUŽBENA SKRIB!

Že od samega začetka je človekovo življenje tesno povezano z naravo in njenimi dobrinami. Ta vez se je skozi tisočletja okrepila in sedaj že prešla tisto nevidno mejo med izkoriščevalcem in izkoriščevanim, ko je človeška civilizacija v prvem planu, narava pa krepko potisnjena v ozadje.

Človeštvo se vedno bolj zaveda in spoznava, da je varstvo naravnega življenjskega okolja že postalo in vedno bolj postaja eksistenčno vprašanje človeštva. Varstvo narave ni več samo ljubiteljski ali celo romantični odnos človeka do narave in njene uravnotežene prvobitnosti. Z njimi se nadvse resno ukvarjajo politiki, državniki, družboslovci, znanstveniki, raziskovalci. To je predvsem tudi vprašanje mladih in prihodnjih rodov. Z naravo, katere del je, je človek usodno povezan; od tega, kako jo ohranja, ter kako jo previlno in smotrno uporablja, je odvisno, če bo človek lahko preživel in obstal. Če svojega razuma ne bo koristno uporabil, bo izumrl na podoben način kot mnoge živalske in rastlinske vrste in bitja, ki jih je prav on, homo sapiens, nerazumno zatrl in uničil. Sedaj prepogosto uničuje že sebe samega.

Torej, vrnimo se k naravi, zakaj ravno ona je tista, ki sprejema pod svoje okrilje oddiha in počitka potrebnega človeka. Toda vse prevečkrat kažejo ljudje v teh tako imenovanih rekreativnih centrih »pridobitve civilizacije«, saj za njimi ostajajo kupi smeti in neuničljivih odpadkov (steklo, plastika, staniol, guma, pločevina). Toda to v nižinskih letoviščih še gre, saj so za pospravljanje plačani ljudje, ki skrbje za čistočo. A kako je s tem v gorskem svetu, v katerega zahaja iz leta v leto več ljudi, za njimi pa ostaja vedno več odpadkov? S človekovim obiskom niso prišle samo smeti. Vse preveč je planincev turistov, ki s svojo brezobzirnostjo trgajo cvetje, uničujejo planinske poti in markacije ter razgrajajo po planinah.

Narcisa sodi v vrsto 28 rastlin, ki so bile spomladi 1975 predlagane za zavarovanje skupščini SRS. Prvič pa so bile rastline zavarovane — predvsem gorsko cvetje — z Uvedbo o zaščiti redkih rastlin iz leta 1977, po kateri je bilo zavarovanih 56 rastlinskih vrst.

Ne uničujmo narave z odpadki

V glavnem naj velja, da je rastlina, čeprav zavarovana ali ne, najlepša v svojem okolju. Kulturni izletnik naj jo občuduje tam, ne pa v gumbnici ali doma v vazi. V naravi nisi sam! Za teboj bodo prišli še drugi, ki bi radi uživali njeno lepoto.

Prav tako so ogrožene nekatere živali, ki so zaradi naglega spreminjanja okolja v nevarnosti za nadaljnji obstoj, ker se njihov življenjski prostor močno krči. Zato naj za planince velja, da hodimo po gorski naravi tiho, čim obzirneje, da ne plašimo živali. Le tako bomo doživljali prijetna srečanja z divjadjo. Vznemirjanje ali celo namerno plašenje divjadi lahko privede do težkih posledic; zgodilo se je že, da je cel trop gamsov pred razgrajajočim zdrvel v prepad.

Na srečo pa obstajajo območja, ki so po Zakonu o varstvu narave razglašena za narodni park. To je večje, naravno zaključeno, pretežno prvobitno pokrajinsko območje posebne lepote z znamenitostmi, ki imajo poseben narodni, kulturni, znanstveni ali rekreacijski pomen. Slovenija premore danes en sam narodni park — Triglavski narodni park, ki obsega 2000 ha; po predlogih za povečanje bi meril kar 7800 ha. V narodnem parku vlada stroga zaščitenost. Prepovedano je vsako sekanje dreves, kurjenje ognja, gradnja stavb, uničevanje rastlin in živali; prepovedano pa je tudi oddaljevanje od označenih poti.

Toda povrnimo se k problemu gorskega turizma, problemu, ki je še kako pereč, saj se v gorah skoraj ne moreš več izgubiti; če greš za odpadki, gotovo prideš v planinsko postojanko oziroma nazaj v dolino.

Zatorej spravimo staniol in pločevinke v vrečko za odpadke, ki mora postati obvezni del osebne opreme planinca. Odpadke odnesimo s seboj in jih ne sežigajmo, da ne povzročimo še gozdnega požara. Za varstvo narave mora postati soodgovorna družba kot celota. Po statutu Planinske zveze Slovenije je skrb za varstvo narave ena osnovnih nalog planinske organizacije. Kodeks planinske etike celo zapoveduje: »Vsak planinec — varuh narave!« Slovenska planinska organizacija ima danes že nad 80.000 članov. Če bi se vsi držali gornjega načela, bi bile naše gore odlično zavarovane.

Za konec pa naj še slika nazorno pokaže našo kulturo v gorah (smetišče Studenec pod Begunjskim vrhom). Leto 1976 naj res poteka v smislu gesla: »Gora ni smetišče«.

GORAZD JUVAN

IZLET V OŽJO DOMOVINO JOSIPA JURČIČA

Kljub neugodnemu vremenu zadnjih dni je bil torek, 15. junija naklonjen organizatorjem in 107 udeležencem izleta starejših članov osnovne organizacije Rdečega križa Milana Česnika, da so se lahko odpeljali na popoldanski izlet proti Dolenski osrčje ože je domovine našega prvega romanopisca Josipa Jurčiča.

V prijetni, mirni vožnji po lepi dolenski cesti, obdani z obeh strani z zelenimi travniki, polnimi pomladanskega cvetja, obdelanimi njivami, s temnimi gozdički, ob robu teh pa so se bleščali prijetni kmečki domovi, so potniki uživali vso slast lepega razgleda in nanovo prebujene narave. Imena krajev, njihovo zgodovino in vsepovsod viden gospodarski napredek je med vožnjo tolmačila Olga Krajgerjeva.

Izletniki so na Muljavi obiskali rojstno hišo Josipa Jurčiča, si ogledali improvizirano Krjavljevo kočjo, v Obrščakovih gostilni pa slike prizorov iz Jurčičevih romanov. V bližnji cerkvi so si ogledali znamenite umetnine.

Sledila je vožnja v dolino Krke, odkjer je bila od daleč vidna v ozadju Ilova gora in Kočevski rog, nekdanje prizorišče težkih osvobodilnih bojev.

Nato so izletniki obiskali še Stično in Šentvid pri Stični. V Šentvidu jih je pred lepo šolsko zgradbo, vso obdano z rožami in okrašeno z umetniškimi skulpturami pričakala šolska mladina v narodnih nošah in obdarila goste s šopki poljskega cvetja. Zgodovinski, kulturni in gospodarski razvoj kraja je lepo opisal predstavnik krajevne kulturno-prosvetne dejavnosti. Pozdravom sta se pridružila tudi ravnatelj osemletke Videnič ter predstavnica krajevne organizacije Rdečega križa.

V veliki, lepi dvorani je šolska mladina izvedla priscen kulturni program z živo podano mladinsko igrico, kateri je sledil pevski nastop pevcev nižjih razredov ter nastop harmonikarja. Učenci so z vsemi točkami dosegli prav lep uspeh.

Temu je sledila zakuska, na kateri so gostje prišli v stik z domačimi in se z njimi prav prijetno pogovarjali. Dan se je nagibal, toda izletniki se niso mogli ločiti od lepega kraja, pogleda na široko okolico vzorno urejene šole. Odnegli so s seboj vtise in hvaležnost za napor prirediteljem in spomine na domačine. DRAGO VONČINA

BILI SMO V ŽIVALSKEM VRTU

Teme iz živalskega vrta so sicer obrabljene, toda tako kakor stare dobre melodije vedno priljubljene. Zato smo naredili nekaj »portretov« iz vseh koncev sveta.

Pernati letalci iz vseh vrst ujed so tako kot vedno stoično prezrli prihod obiskovalcev živalskega vrta. Tale naš bi se le sončil. Verjetno čuti, da je turistična sezona pred durmi.

Jaka in Meta pa mirno živita v zakonski slogi. Skupaj vzgajata hčerko Tino, kako se umiva v bazenu in druge stvari, v skladu z bontonom. Seveda pa je igra od vsega še najzanimivejša.

Krmljenje živali, kako je to prijetno opravilo. Že prav da pokažemo svojo dobroto, pretiravati pa ne smemo. Menda so imeli nekateri stanovalci živalskega vrta zaradi zaužitih sladkarij slabo prebavo. Pa tudi zobje trpijo, kot so nas v šoli učili.

Atrakcijo pa pomenita mlada levčka. Mati Elza ju je po dokajšnji zaslugi ponosnega očeta Clarence skotila pred dvema mesecema. Bodimo točni: dva meseca bosta stara 10. junija. Ob rojstvu sta imela vsak po štiri kilograme in pol, danes pa sta že prava cata navihanca.

Besedilo in slike: ANDREJ SELAN

Posnetek je bil napravljen na »Trubarjevi krožni poti«

